

U ime Allaha, Milosnog, Samilosnog!

1. 1. Iskrenost u nijetu i neophodnost njegove prisutnosti u svim djelima i riječima i svim stanjima – javnim ili tajnim

Allah, džellešahuhu, kaže:

قُلْ إِن تُخْفُوا۟ مَا فِى صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْدُوهُ يَعْلَمْهُ ٱللَّهُ

“Reci: “Ako vi skrivate ono što je u vašim prsima (u vama), ili pokazujete javno, Allah to zna.” (Ali-Imran, 29)

1. Prenosi se od vladara pravovjernih, Ebu-Havsa Omera sina Hattaba r.a. da je rekao: *“Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi veselleme, kada je kazao: Zaista se djela cijene prama namjerama i zaista će svaki čovjek dobiti ono što je naumio svojim djelom, pa ko bude hidžru učinio u ime Allaha i Njegova Poslanika, njegova je hidžra hidžra Allahu i Poslaniku¸ako bude hidžru učinio zbog materijalne dobiti, ili zbog žene da bi se njom oženio, njegova je hidžra je za ono za šta je naumio.”*

(Muttefekun aalejhi)

2.Tevba – pokajanje

Allah, džellešahuhu, kaže:

وَتُوبُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ ٱلْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

“… I pokajte se Allahu svi, o vjernici, da biste bili spašeni!” (En-Nur, 31)

14. El-Egarr ibn Jeser el-Muzeni, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi veselleme, rekao: “O ljudi obraćajte se Allahu tevbom i traženjem oprosta! Zaista, ja tevbu činim stotinu puta na dan.”

(Muslim)

3. Sabur-strpljivost

وَلَنَبْلُوَنَّكُم بِشَيْءٍ مِّنَ ٱلْخَوْفِ وَٱلْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ ٱلْأَمْوَٰلِ وَٱلْأَنفُسِ وَٱلثَّمَرَٰتِ ۗ وَبَشِّرِ ٱلصَّٰبِرِينَ

Allah, džellešahuhu, kaže:

“Mi ćemo vas svakako dovoditi u iskušenje, malo strahom i gladovanjem, i time što ćete gubiti imanja i živote i ljetine. A ti obraduj strpljive.”

(El-Bekara, 155)

27. Suhejb bin Sinan, r.a. pripovjeda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi veselleme, rekao: *“Čudan li je primjer vjernika! U svakoj situaciji on dobija a takvo stanje nije ni s kim drugim nego samo sa vjernikom; ako ga zadesi kakva radost, on zahvaljuje Allahu dželle šanuhu, što mu donosi korist, a ako ga pak, pogodi kakvo zlo i šteta, on se strpi i postojano se drži, pa mu i to donosi nagradu od Allaha dželle šanuhu”.*

(Muslim)

37. Ebu-Se’id i Ebu-Hurejre, r.a., prenose da je Allahov Poslanik, sallallahu ’alejhi veselleme, rekao: *“Muslimana (vjernika) ne pogodi nikakva nedaća ili bolest, niti tuga ili žalost, niti bilo kakva nezgoda, čak ni obični ubod trna, a da mu zbog toga Allah dželle šanuhu, ne oprost dio njegovih grijeha.”*

(Muttefekun alejhi)

4. Iskrenost (sidk)

Allah, džellešanuhu, kaže:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَكُونُوا۟ مَعَ ٱلصَّٰدِقِينَ

“ O vjernici, bojte se Allaha i budite s onima koji su iskreni.”

(Et-Tevba, 119)

54. Ibn Mes´ud, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Iskrenost vodi dobroti, a dobrota vodi u Džennet. Zaista čovjek iskreno govori (i radi), sve dok kod Allaha konačno ne bude upisan ´siddikom´ (potpuno iskrenim vjernikom). A laž zaista vodi u pokvarenost, a pokvarenost i griješenje vode u Džehennem. Čovjek koji stalno laže, kod Allaha bude upisan teškim lažljivcem.”*

(Mutefekun alejhi)

55. Hasan, sin h.Alije, Alejhisselamov unuk, r.a., pripovjeda: *“Od Allahova Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, zapamtio sam slijedeće riječi: ´Ostavi sve ono što ti je sumnjivo (nisi siguran da je halal ili haram), a drži se onog što ti nije sumnjivo. Zaista je iskrenost sigurnost, a laž je sumnjičavost”.*

(Tirmizi, sahih)

5. Samokontrola

Allah, džellešanuhu, kaže:

إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي ٱلْأَرْضِ وَلَا فِي ٱلسَّمَآءِ

“Allahu nije ništa tajna ni na zemlji ni na nebu”

إِنَّ رَبَّكَ لَبِٱلْمِرْصَادِ

(Ali – Imran, 5)

“Zaista tvoj Gospodar stalno motri.”

(El – Fedžr, 14)

61. Ebu-Zerr Džundub ibn Džunade i Muaz ibn Džebel, r.a. prenose da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Boj se Allaha, džellešanuhu, gdje god se nalazio; ukoliko uradiš loše djelo, obavezno iza njega učini dobro koje će ga izbrisati, i lijepo se ponašaj prema ljudima.”*

(Tirmizi, hasen)

62. Ibn-Abbas, r.a., pripovjeda da je jednoga dana sjedio iza Allahovog Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, i da mu je rekao: *“Mladiću, ja ću te poučiti nekoliko veoma bitnih riječi: pazi na Allaha, i on će na tebe paziti, pazi na Allaha pa ćeš Ga naći uvijek u svojoj blizini (kako te pomaže). Ako budeš od koga nešto tražio, traži samo od Allaha, a ako tražiš pomoć, onda je samo od Allaha traži. Znaj da, kada bi se cijeli svijet sakupio da ti koristi nečim, neće ti koristiti nimalo više nego što ti je Allah već propisao i odredio, a isto tako kada bi se sakupili da ti nečim naude, ne bi ti naudili ništa više nego što ti je Allah već propisao i odredio; pera (za pisanje odredbi) podignuta su, a tinta se osušila (određeno se više ne mijenja).”*

(Tirmizi, hasen, sahih)

6. Takvaluk (bogobojaznost)

وَمَن يَتَّقِ ٱللَّهَ يَجْعَل لَّهُۥ مَخْرَجًا

Allah, džellešanuhu, kaže:

“Onome koji se Allaha boji, on će izlaz naći i opskbit će ga odakle se i ne nada.”

إِن تَتَّقُوا۟ ٱللَّهَ يَجْعَل لَّكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنكُمْ سَيِّـَٔاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۗ وَٱللَّهُ
ذُو ٱلْفَضْلِ ٱلْعَظِيمِ

(Et-Talak. 2-3)

“Ako se budete Allaha bojali, on će vam sposobnost darovati, pa ćete istinu od neistine moći rastaviti, i preko ružnih postupaka vaših će preći i oprostiti vam. A Allahova dobrota je neizmjerna”.

(El-Enfal, 29)

70. Ebu-Se´id el-Hudri, r.a. prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Zaista je ovaj svijet sladak i privlačan, i zaista vas je Allah postavio namjesnicima na njemu, samo da bi vidio kako ćete postupati. Zato se bojte dunjaluka i bojte se žena, jer je prvi nered (fitneluk) među Izraelićanima bio zbog žene.”*

(Muteffekun aalejhi)

7. Čvrsto vjerovanje (jekin) i pouzdanje (tevekkul)

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَلَمَّا رَءَا ٱلْمُؤْمِنُونَ ٱلْأَحْزَابَ قَالُوا۟ هَٰذَا مَا وَعَدَنَا ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ وَصَدَقَ ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّآ إِيمَٰنًا وَتَسْلِيمًا

“A kada su vjernici saveznike ugledali, rekli su: ´Ovo je ono što su nam Allah i poslanik Njegov obećali; i Allah i poslanik Njegov su istinu govorili!´- i to im je samo učvrstilo vjerovanje i predanost.”

(El-Ahzab, 22)

79. Omer, r.a., pripovjeda da je čuo Allahovog Poslanika, salallahu ´alejhi ve selleme, rekao: *“Kada biste se vi istinski uzdali i oslanjali na Allaha, džellešanuhu, , On bi vas opskbljivao kao što opskrbljuje ptice. Ujutro krenu letjeti praznih stomaka, a vraćaju se punih”.*

(Tirmizi hasen)

Napomena:

Čovjek je zadužen da radi i zrađuje uz oslanjanje i pouzdanje u Uzvišenog koji je, ustvari, glavni činilac i pokretač svega.

Svakome je već određena nafaka (opskrba) i Allah, džellešanuhu, je taj koji daje i zato se treba u Njega pouzdati istinskim pouzdanjem (tevekkulom) a On nesumnjivo svakome daje ono što je za njega prema Svojoj pravdi i mudrosti.

8. Istrajnost na pravom putu – istikame

Allah, džellešanuhu, kaže:

إِنَّ ٱلَّذِينَ قَالُوا۟ رَبُّنَا ٱللَّهُ ثُمَّ ٱسْتَقَٰمُوا۟ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْجَنَّةِ خَٰلِدِينَ فِيهَا جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ

“Oni koji govore: ´Naš Gospodar je Allah´- i istarju na pravom putu, neka se ničeg ne boje i ni za čim nek ne tuguju! Oni će stanovnici Dženneta biti, u njemu će vječno boraviti, i to će im biti nagrada za ono što su uradili.”

(Al Ahkaaf, 13-14)

85. Sufijan ibn Abdullah, r.a., kaže da je rekao: *”O Allahov Poslaniče, reci mi nešto o islamu, da poslije tebe nikog više ne pitam”. Alejhisllam reče: “Reci: ´Ja vjerujem u Allaha, i na tome čvrsto ustraj.”*

(Muslim)

11. Natjecanje u dobrim djelima, bez oklijevanja

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَسَارِعُوٓاْ إِلَىٰ مَغۡفِرَةٖ مِّن رَّبِّكُمۡ وَجَنَّةٍ عَرۡضُهَا ٱلسَّمَٰوَٰتُ وَٱلۡأَرۡضُ أُعِدَّتۡ لِلۡمُتَّقِينَ

“Požurite prema oproštenju vašeg Gospodara i Džennetu, čija je širina kao nebesa i Zemlja, pripremljenom za bogobojazne”

(Ali-´Imran, 133)

87. Ebu-Hurejre, r.a. prenosi prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Požurite sa dobrim djelima, jer će se pojavljivati smutnje koje će nastupati kao dijelovi mrkle noći; čovjek će osvanuti kao vjernik, a omrknuti kao nevjernik, ili će omrknuti kao vjernik, a osvanuti kao nevjernik – prodavat će svoju vjeru za dunjalučke stvari”.*

(Muslim)

11. Borba sa samim sobom (svojim strastima)

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَٱلَّذِينَ جَٰهَدُواْ فِينَا لَنَهۡدِيَنَّهُمۡ سُبُلَنَاۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَمَعَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ وَٱعۡبُدۡ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأۡتِيَكَ ٱلۡيَقِينُ

“One koji se budu zbog nas borili, Mi ćemo, sigurno, putevima koji Nama vode uputiti; a Allah je, zaista, na strani onih koji dobra djela čine!”

(Ankebut, 69)

وَٱعۡبُدۡ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأۡتِيَكَ ٱلۡيَقِينُ

“I sve dok si živ, Gospodaru svom se klanjaj!”

(El-Hidžr, 99)

100. Ebu-Hurejre, r.a. prenosi prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Jak vjernik bolji je i Allahu draži od nejaka vjernika, a u obojici je hajr (dokle god su vjernici). Žudi za onim što će ti koristiti, od Allaha pomoć traži i nemoj biti kukavica. Ako te šta neprijatno zadesi, nemoj reći: ´da sam uradio drugačije, ne bi do ovoga došlo,´ nego reci: ´Allah je odredio ono što je htio, i to i uradio, jer riječ ´da´(sam) otvara šejtanska vrata.”*

(Muslim)

101. Ebu-Hurejre, r.a. prenosi prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Džehennem je opkoljen, (ograđen) (ovosvjetskim) užicima, a Džennet je opkoljen (ograđen) neprijatnostima.”*

(Muttefekun alejhi)

104. Enes, r.a., prenosi prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Mejjita (mrtvaca) prati troje: njegova porodica, njegov imetak i negova djela. Dvoje se vraća, a jedno ostaje s njim. Vraćaju se njegova porodica i njegov imetak, a sa njim ostaju njegova djela.”*

(Muttefekun alejhi)

105. Ibn-Mes´ud, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Zaista je Džennet svakome od vas bliži od (sveze) njegove obuće, a i Džehennem isto tako.*

(Buhari)

16. Obaveza (čuvanja) suneta

Allah, džellešanuhu, kaže:

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا۟
فِىٓ أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا۟ تَسْلِيمًا

“I tako mi Gospodara tvoga, oni neće biti pravi vjernici, dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate i da onda, zbog presude tvoje, u dušama svojim nimalo tegobe ne osjete, i dok se sasvim tebi ne pokore.”

(En-Nisa, 65)

فَإِن تَنَٰزَعْتُمْ فِى شَىْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ

“A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allaha i u onaj svijet” (tj. obratite se Kur´anu i sumetu).

(En-Nisa, 59)

فَلْيَحْذَرِ ٱلَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِۦٓ أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

“Neka se pripaze oni koji podstupaju suprotno naređenju Njegovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne, ili da ih patnja bolna ne snađe!”

(En-Nur, 63)

157. Ebu-Nedžih el-Irbad b. Sarija, r.a. prenosi i kaže: *“Održao nam je Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, riječit vaz od koga su srca zatreperila, a oči zasuzile, pa rekosmo: ´Allahov Poslaniče, kao da je ovo opštajni govor. Daj nam oporuku. On reče: ´Oporučujem vam bogobojaznost i pokornost, makar vam bio zapovjednik rob-Abesinac. Onaj ko poživi od vas, vidjet će mnoga razmimoilaženja. Dužnost vam je slijediiti moj sunet i tradiciju mojih upućenih, ispravnih halifa. Držite se suneta makimalno (zubima zagrizite) i nikako ne slijedite novotarije, jer je svaka novotarija zabluda.”*

(Muttefekun alejhi)

158. Ebu-Hurejre, r.a. prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Svi moji sljedbenici će ući u Džennet, osim onih koji ne htjednu. ”Neko reče: “ A ko će odbiti da uđe u Džennet, Allahov Poslaniče?” “Ko mi se bude pokoravao taj će ući u Džennet, a ko mi se suprostavi, odbit će!”, odgovori on.*

(Buhari)

18. Zabrana uzakonjenja novotarija (bid´ata) i postupaka u vezi s njima u vjeri

وَأَنَّ هَٰذَا صِرَٰطِى مُسْتَقِيمًا فَٱتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا۟ ٱلسُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِۦ

Allah, džellešanuhu, kaže:

“I doista ovo je pravi put moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegova.”

قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ فَٱتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ ٱللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

(El-En´am, 153)

“Reci: ´Ako Allaha volite, mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijehe vam oprostiti.”
(Ali-´Imran, 31)

169. Aiša, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Ko nešto novo uvede u vjeru (ovu našu stvar), što nije od nje, to se odbija.”*

(*Muttefekun alejhi)*

21. Međusobno pomaganje u dobru i pobožnosti

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَتَعَاوَنُوا۟ عَلَى ٱلْبِرِّ وَٱلتَّقْوَىٰ

“Jedni drugima pomažite u dobročinstvu, bogobojaznosti i čestitosti a ne sudjelujte u grijehu i neprijateljstvu ….

(El-Maida, 2)

177. Zeid ibn Halid ElDžuheni, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Ko opremi ratnom opremom (osigura borca na Allahovom putu, kao da se i on borio. Ko zbrine porodicu borca, kao da se i on lično borio.”*

(Muttefekun alejhi)

180. Ebu-Musa el Eš´ari, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Blagajnik (rizničar) musliman i pouzdan, koji izvršava što mu se naredi i u punoj mjeri isplačuje onome kome mu je naređeno, dragovoljno (bez srdžbe), i sam je jedan od dobrotvora (davalaca sadake).”*
(Muttefekun alejhi)

22. Savjetovanje (nasihat)

Allah, džellešanuhu, kaže:

إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

“Zaista su vjernici braća!”

(El-Hudžurat, 10)

181. Temim ibn Evs ed-Dari, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Vera (din) je nasihat (dobronamjeran savjet)”.* A rekosmo: “Kome?” Alejhissellam odgovori: *“Allahu, Njegovoj Knjizi, Njegovom Poslaniku, rukovodiocima (vladarima) muslimana i svim muslimanima općenito.”*

(Allahu - čvrsto i ispravno samo njega vjerujući, Knjizi – po njoj radeći, Poslaniku – po njegovim naređenjima postupajući …)

(Muslim)

183. Enes, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Nijedan od vas neće biti pravi vjernik, sve dok ne bude želio da bude svome bratu (prijatelju, muslimanu) ono što želi sam sebi."*
(Muttefekun aalejhi)

23. Naređivanje dobra i odvraćanje od zla

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَلْتَكُن مِّنكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنكَرِ ۚ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

"I neka među vama bude onih koji će na dobro pozivati i tražiti da se čini dobro, a od zla odvračati – oni bit će spašeni."

(Ali-Imran, 104)

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ

"Ti sa svakim lijepo postupaj, i traži da se čine dobra djela, a neznalica se kloni"
(El-A´raf, 199)

184. Ebu Se´id el-Hudri, r.a., veli da je čuo Alllahova Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, kada je rekao: *"Ko od vas vidi neko loše djelo, neka ga izmjeni (ukloni) svojom rukom (prisilno), a ako ne buude u stanju, neka to uradi riječima (neka naredi da se ukloni), a ako ni to ne bude u stanju, neka ga bar srcem svojim prezre, a to je najslabiji čin imana."*

(Muslim)

193. Huzejfe, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Tako mi Onoga u čijoj ruci je moja duša (tako mi Allaha), vi ćete naređivati na dobro i odvraćati od zla, ili će Allah uskoro poslati Svoju kaznu na vas, pa ćete ga poslije toga moliti, a On vam se neće odazivati."*

(Tirmizi)

25. Naređenje vjernog ispunjavanja obaveza (emaneta)

إِنَّ ٱللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَن تُؤَدُّوا۟ ٱلْأَمَـٰنَـٰتِ إِلَىٰٓ أَهْلِهَا

Allah, džellešanuhu, kaže:

“Allah vam naređuje da predajete emanete (stvari od povjerenja) onima kojima pripadaju..”

(En-Nisa, 58)

199. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Tri su glavna obilježja munafika (licemjera): kad govori, laže; kad obeća, iznevjeri; kad mu se nešto povjeri on to pronevjeri.”*

U drugom rivajetu dodaje se: “*... pa makar klanjao i postio, i tvrdio da je musliman.”*

(Muttefekun aalejhi)

26. Zabrana nasilja i obaveza njegovog spriječavanja

Allah, džellešanuhu, kaže:

مَا لِلظَّـٰلِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ

“… kada nasilnici ni prisna prijatelja ni posrednika neće imati koji će uslišan biti.”

(El-Gafir, 18)

203. Džabir, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: “*Bojte se nasilja (nepravde), jer je nasilje tama i muka Sudnjeg dana. Čuvajte se šrtosti i pohlepe, jer su škrtost i pohlepa upropastili narode prije vas, to ih je natjeralo na međusobno krvoproliće, da halalom učine i rade ono što im je bilo haram.”*

(Muslim)

208. Muaz, r.a., pripovjeda: “Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, poslao me je (u Jemen) i rekao mi: *“... čuvaj se dove (kletve) mazluma (obespravljenog), jer između nje i Allaha nema nikakve prepreke.”*

(Muttefekun alejhi)

210. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Ko je bespravno oštetio svoga brata u njegovoj časti, ili bilo čemu drugom, neka od njega zatraži halala (oprosta) odmah danas, prije nego što dinari i dirhemi neće imati vrijednosti, niti će ih biti, nego ako imadne dobrih djela, njima će se naplatiti njegovo nasilje i nepravda, a ako ne bude imao dobrih djela, onda će mu se dati grijehe oštećenog, prema šteti koju mu jje načinio.”*

(Buhari)

218. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Znate li vi ko je mufis (propali, bankrot)?”* Ashabi odgovoriše: *”Mufis je kod nas onaj koji nema ni novaca ni robe.”* Alejhisselam reče: *“Mufis moga umeta je onaj ko dođe na Sudnji dan s namazom, postom i zekatom, ali je psovao onog, potvorio ovog, u imetku zakinuo onog, prolio krv (ranio) ovog, udario onog… pa će se svakom od njih dati dio njegovih dobrih djela, a ako mu nestane dobrih djela prije nego što se svima oduži,*

onda će se uzeti od njihovih loših djela i prebaciti na njega, pa će se onda, zajedno s njima, strovaliti u vatru.”

(Muslim)

221. Havla bint Amir el-Ensarije, supruga h.Hamze, r.a., veli: *“Čula sam Allahova Poslanika,* sallallahu ´alejhi veselleme, kada je rekao: *“Zaista pojedini ljudi nepravilno postupaju sa društvenim (Allahovim) imetkom (koristeći ga u svoju ličnu korist), te ih zbog toga čeka džehenemska vatra na Sudnjem danu.”*

(Buhari)

27. Međusobno poštovanje i uvažavanje muslimana, njihove dužnosti, ljubav i samilost jednih prema drugima

وَٱخۡفِضۡ جَنَاحَكَ لِلۡمُؤۡمِنِينَ

Allah, džellešanuhu, kaže:

“A prema vjernicima budi ponizan (blag).”

(El-Hidžr, 88)

224. Nu´man ibn Bešir, r.a., veli da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Primjer vjernika u međusobnoj pažnji, milosrđu i saosjećanju primjer je jednog tijela. Kada oboli jedan njegov organ, svi ostali organi odazovu mu se i pridruže u bolu sa nesanicom i temparaturom.”*

(Muffekun alejhi)

235. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi: da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Ne zavidite jedan drugom, ne podižite cjenu robe (ne želeći je kupiti) jedan drugom, ne mrzite se međusobno, ne okrećite jedan drugom leđa (ne svađajte se), ne namećite se u kupovini, nego budite prava braća, Allahovi iskreni robovi. Musliman je muslimanu brat; on ga neće oštetiti, niti potcijeniti, niti ga na cjedilu ostaviti. ´Takvaluk je ovdje´,* i pokaza na svoje grudi, tri puta. *´Dosta je čovjeku zla da omaložava svoga brata muslimana. Sve što je vezano za muslimana haram je drugom muslimanu; njegova krv, njegov imetak i njegova čast.”*

(Muslim)

28. Pokrivanje nedostataka i nepristojnih djela muslimana i zabrana njihovog otkrivanja i širenja bez potrebe

Allah, džellešanuhu, kaže:

إِنَّ ٱلَّذِينَ يُحِبُّونَ أَن تَشِيعَ ٱلۡفَٰحِشَةُ فِي ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ فِي ٱلدُّنۡيَا وَٱلۡأٓخِرَةِ

“One koji vole da se o vjernicima šire bestidne glasine, čeka teška kazna i na ovom i na onom svijetu”.

(En-Nur, 19)

240. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Čovjek (rob) neće sakriti mane čovjeka na dunjaluku, a da neće njegove Allah sakriti na Kijametskom danu.”*

(Muslim)

241. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Svi će moji sljedbenici biti sačuvani osim onih koji otvoreno i javno griješe, a od javnih grijeha je i kada čovjek nešto noću uradi, a zatim osvane, a da niko osim Allaha ne zna za njegov grijeh, pa onda rekne svome drugu: ´Ja sam sinoć uradio to i to´. Allah ga je bio sakrio, a on osvanuo i objelodanjuje ono što je Allah već bio sakrio.”*

(Muttefekun alejhi)

29. Ispunjenje potreba muslimana

وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

Allah, džellešanuhu, kaže:

“… i dobra djela činite, da biste postigli ono što želite.”

(El-Hadž, 77)

244. Ibn-´Umer, r.a., prenosi: da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Musliman je brat muslimanu; neće mu nasilje učiniti niti će dozvoliti da drugi nad njime nasilje čini. Ko pomogne svome bratu u nevolji, Allah će njemu pomoći u njegovoj nevolji. Ko otkloni nedaću jednog muslimana, Allah će njemu otkloniti jednu od njegovih nedaća na Sudnjem danu. A ko prikrije (sramote jednog muslimana, Allah će prikriti njegove na Sudnjem danu.”*

(Muttefekun alejhi)

31. Uspostavljanje reda i mira među ljudima

Allah, džellešanuhu, kaže:

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ

“Zato se bojte Allaha i izgladite međusobne razmirice.”

(El-Enfal, 1)

249. Ummu Kulsum bint´Ukbe ibn Ebi-Mu´ajt, r.a., veli: “Čula sam Allahovog poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, kada je rekao: *“Nije lažac onaj koji nastoji izmiriti ljude, pa prenese dobro ili kaže dobro (lijepu riječ) od sebe, u cilju njihova izmirenja.”*

(Muttefekun alejhi)

33. Ljubazno postupanje i dobročinstvo prema jetimima, kćerima i svim ostalim: slabašnim, siromašnim i razočaranim

فَأَمَّا ٱلْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ۝ وَأَمَّا ٱلسَّآئِلَ فَلَا تَنْهَرْ

Allah, dželleš anuhu, kaže:

“Zato siroče ne ponizi, a prosjaka ne odbij.”

(Ed-Duha, 9-10)

262. Sehk ibn Se´ad, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Ja i staratelj (zaštitnik) jetima smo u Džennetu ovako (blizu).”* Pa pokaza kažiprstom i srednjakom.

(Buhari)

265. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Zbrinjavalac (siromašne) udovice i siromaha je kao mudžahid (borac) na Allahovom putu.”*

(Muttefekun alejhi)

267. Enes, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Ko odgoji kćeri, i o njima se brine dok ne odrastu i udaju se, doći će na Sudnjem danu, pa ćemo ja i on biti kao dva prsta.”* i sastavio je prste.

(Muslim)

34. Preporuka posebne pažnje prema ženama

Allah, dželleš anuhu, kaže:

وَعَاشِرُوهُنَّ بِٱلْمَعْرُوفِ

“S njima (ženama) lijepo živite.”

(En-Nisa, 19)

273. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Primite moju oporuku da ženama činite dobro! Zaista je žena stvorena od rebra, a najveća krivina rebra je baš njegov najviši dio; pa ako ga pokušaš ispraviti, slomit ćeš ga, a ako ga ostaviš osta krivo. Zato jedni drugima preporučujte da ženama dobro čine!”*

(Muttefekun alejhi)

276. ´Amr ibn el-Ahvas el-Džušeni, r.a., prenosi da je čuo Allahovog Poslanika sallallahu ´alejhi veselleme, kada je na Oprosnom hadžu, nakon što je učinio zahvalu i tesbih Allahu dželleš anuhu, rekao: *“i lijepo sa ženama postupajte, jer su one samo zatočenice kod vas. Ništa drugo vi od njih nemate, izuzev ako otvoren zinaluk ne učine i ako vam poslušne budu, onda nemojte izmišljati nepravedne razloge da ih zbog njih korite. Zaista vi imate određena prava kod svojih žena, a isto tako i one imaju svoja prava kod vas. Vaše je pravo da im zabranite da dozvole ulazak u vašu kuću i sjedenje (boravak) u njoj onima koje vi ne želite, a njihovo je pravo da ih pristojno odijevate i hranite.”*

(Tirmizi, Nesai, sahih, hasen)

278. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Najpotpuniji je iman onog vjernika koji se najljepše ponaša, a najbolji među vama su oni koji su najbolji prema svojim ženama.”*

(Tirmizi, sahih, hasen)

35. Muževo pravo nad njegovom ženom

Allah, džellešanuhu, kaže:

ٱلرِّجَالُ قَوَّٰمُونَ عَلَى ٱلنِّسَآءِ بِمَا فَضَّلَ ٱللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَبِمَآ أَنفَقُوا۟ مِنْ أَمْوَٰلِهِمْ ۚ
فَٱلصَّٰلِحَٰتُ قَٰنِتَٰتٌ حَٰفِظَٰتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ ٱللَّهُ ۚ

“Muškarci vode brigu o ženama zato što je Allah dao prednost jednim nad drugima i zato što oni troše imetke svoje. Zbog toga su čestite žene poslušne i za vrijeme muževljeva odsustva vode brigu o onome o čemu trebaju brigu voditi, jer i Allah njih tada štiti..”

(En-Nisa, 34)

282. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi takođe da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Ženi nije dozvoljeno postiti (nafilu) u prisutnosti muža, bez njegove dozvole, niti smije koga pustiti u kuću, bez njegove dozvole.”*

(Muttefekun aalejhi)

286. Umu Seleme, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Koja god žena umre, a njen muž bude njome zadovoljan, ući će u Džennet.”*

(Tirmizi, hasen)

Napomena: Ovo se odnosi na žene koje se nisu ogriješile o islamske propise udovoljavajući mužu.

36. O izdržavanju obitelji

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَعَلَى ٱلْمَوْلُودِ لَهُۥ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِٱلْمَعْرُوفِ ۚ

“Otac djece je dužan da ih (prema svojoj mogućnosti) hrani i odijeva”

(El.Bekare, 233)

290. Ebu-Abdulah Sevban ibn Budžud, r.a., oslobođeni rob Allahovog Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Najbolji novac koji čovjek potroši jeste onaj novac koji potroši za svoju obitelj, novac koji potroši za izdržavanje svoje (ratne) životinje na Allahovom putu i novac koji potroši na svoje drugove na Allahovom putu.”*

(Muslim)

39. Dužnost prema komšiji i Poslanikova oporuka o tome

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا۟ بِهِۦ شَيْـًٔا ۖ وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ إِحْسَـٰنًا وَبِذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَـٰمَىٰ
وَٱلْمَسَـٰكِينِ وَٱلْجَارِ ذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْجَارِ ٱلْجُنُبِ وَٱلصَّاحِبِ بِٱلْجَنۢبِ وَٱبْنِ
ٱلسَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَـٰنُكُمْ ۗ

“I Allahu se klanjajte i nikoga Njemu ravnim ne smatrajte! A roditeljima dobročinstvo činite, i rođacima i siročadi, i siromasima i komšijama bližnjim i komšijama daljnjim, i drugovima i putnicima – namjrnicima, i onima koji su u vašem posjedu.”

(Een-Nisa, 36)

303. Ibn-´Umeri i Aiša, r.a., prenose da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Toliko mi je često Džibril oporučivao susjeda, da sam mislio da će ga učiniti zakonitim nasljednikom.”*

(Muttefekun alejhi)

304. Ebu-Zerr, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“O Ebu-Zerr, kada budeš kuhao čorbu, dospi malo više vode pa pošalji svojim susjedima.”*

U drugom rijavetu stoji: *“Kada budeš kuhao čorbu, naspi više vode, pa pogledaj obitelji svojih susjeda, te i njima podjeli jedan dio!”*

(Muslim)

305. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Tako mi Allaha, nije vjernik, tako mi Allaha, nije vjernik, tako mi Allaha, nije vjernik!”* Neko reče: *“Ko to, Allahov Poslaniče?”* Alejhisselam odgovori: *“Onaj čiji susjed nije siguran od njegova zla i neprijatnosti od njega.”*

U Muslimovom rijavetu stoji: *“Neće ući u Džennet onaj od koga njegov susjed nije siguran (miran) od njegovih zala.”*

(Muttefekun alejhi)

40. Dobročinstvo prema roditeljima i posebna pažnja prema rodbini

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوٓا۟ إِلَّآ إِيَّاهُ وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ إِحْسَـٰنًا ۚ إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِندَكَ ٱلْكِبَرَ أَحَدُ
هُمَآ أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُل لَّهُمَآ أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُل لَّهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ۝ وَٱخْفِضْ
لَهُمَا جَنَاحَ ٱلذُّلِّ مِنَ ٱلرَّحْمَةِ وَقُل رَّبِّ ٱرْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِى صَغِيرًا

Allah, džellešanuhu, kaže:

“Gospodar tvoj zapovjeda da se samo njemu klanjate i da roditeljima dobročinstvo činite. Kad jedno od njih dvoje ili oboje kod tebe starost doživive, ne reci im ni: ´Uh!´i ne podvikni na njih, i

obraćaj im se riječima poštovanja punim. Budi prema njima pažljiv i ponizan i reci: ´Gospodaru moj, smiluj im se, oni su mene, kad sam bio dijete, njegovali.´"

(El-Isra, 23-24)

312. Prenosi se da je Ebu-Abdurrahman, Abdulah b. Mes´ud, r.a., rekao: "Pitao sam Allahovog Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, koje je djelo Allahu najdraže?" Alejhisselam reče: *"Namaz u njegovo pravo vrijeme."* Zatim sam upitao: "A koje poslije njega?" *"Dobročinstvo svojim roditeljima"* odgovori on. "Koje poslije njega?", ponovo upitah: *"Džihad na Allahovom putu"* odgovori on.

(Muttefekun alejhi)

316. Prenosi se da je Ebu-Hurejre, r.a., rekao: "Allahovom Poslaniku, (sallallahu ´alejhi veselleme,) došao je jedan čovjek i upitao ga: ´O Allahov Poslaniče! Ko je najpreči za moje lijepo druženje i ponašanje prema njemu?´ Alejhiselam reče: *´Tvoja majka.´* Čovjek tada reče: ´Ko poslije nje?´ *´Tvoja majka´* odgovori on. ´Ko poslije nje?´ ponovo upita čovjek *´Tvoja majka´,* ponovo odgovori Alejhisselam. Čovjek ponovo upita: ´Ko poslije nje?´ Alejhisselam tada reče: *´Tvoj otac!´"*

(Muttefekun alejhi)

A u jednom drugom rijavetu stoji: *"O Allahov Poslaniče! Ko je najpreči za moje druženje i lijepo ponašanje prema njemu?* Alejhisselam reče: *"Tvoja majka, zatim tvoja majka, zatim tvoja majka, zatim tvoj otac."*

317. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Daleko bio od (Allahove milosti), daleko bio, daleko bio svako onaj ko dočeka starost svojih roditelja, ili jedno od njih, a (zbog njih) ne uđe u Džennet!"*

(Muslim)

41. Stroga zabrana neposlušnosti prema roditeljima i zapostavljanje rodbine

فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِن تَوَلَّيْتُمْ أَن تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتُقَطِّعُوا أَرْحَامَكُمْ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ
فَأَصَمَّهُمْ وَأَعْمَىٰ أَبْصَارَهُمْ

Allah, džellešanuhu, kaže:

"Zar i vi ne biste, kad bi ste se vlasti dočepali, nered na zemlji činili i rodbinske veze kidali! To su oni koje je Allah prokleo i gluhim i slijepim ih učinio"

(Muhamed, 22-23)

337. ´Abdullah b. Amr b.´Asr, r.a., pripovjeda da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Veliki grijesi su: mnogoboštvo, neposlušnost roditeljima, ubistvo i lažna zakletva."*

(Buhari)

338. Prenosi isti ravija da je Allahov Poslanik sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Od velikih grijeha je da čovjek psuje svoje roditelje".* Rekoše ashabi: "O Allahov Poslaniče! a zar može čovjek psovati svoje roditelje?" On odgovori: *"Može, psuje oca nekome pa on psuje njegovog, i psuje majku nekome pa on psuje majku ovome"*

(Mettefekun alejhi)

339. Džubejir b. Mut´im, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Neće ući u Džennet onaj ko prekida veze sa svojom rodbinom."*

(Buhari)

44. Poštovanje i uvažavanje uleme i velikana i davanje prednosti njima u svemu

Allah, džellešanuhu, kaže:

قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ

“Reci: ´zar su isti oni koji znaju i oni koji ne znaju? Samo oni koji pameti imaju, pouku primaju!´”

(Ez-Zumer, 9)

Prenosi Ebud-Derda´, r.a., da je čuo Allahovog Poslanika, sallallahu ´alejhi ve selleme, kako kaže: *“Ko se uputi jednim putem tražeći nauku Allah mu olakša put do Dženneta. Zaista meleki spuštaju svoja krila iz zadovoljstva prema onome koji trazi nauku. Alimu (učenom) istigfar čine (mole Uzvisenog Allaha za oprost) stanovnici nebesa i Zemlje, čak i ribe u dubinama vode. Zaista je vrijednost alima nad pobožnim kao vrijednost mene naspram jednog najslabijeg među vama. Uistinu su učeni nasljednici vjerovjesnika, a vjerovjesnici nisu ostavili u nasljedstvo ni dinare ni dirheme, već su ostavili istinsko znanje, pa ko ga uzme dobio je veliki udio.”*

(Ahmed, Tirmizi, Ebu-Davud, Ibni Madze, Darimi-hadis hasen)

53. Prisustvo straha i nade

Musliman je na ovom svijetu izmedu straha od Allahove kazne i nade u Allahovu milost. Kada bi imao samo strah bez nade onda bi sebe upropastio jer se ne bi nadao Allahovom oprostu i milosti. A kada bi imao samo nadu bez straha oslonio bi se samo na oprost te ne bi radio ono čime je zadužen pa bi i tako propao.

Allah, džellešanuhu, kaže:

إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ

“… Gospodar tvoj je, doista, brz kad kažnjava, a On i oprašta i samilostan je.”

(El-A´raf, 167)

فَأَمَّا مَن ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَّاضِيَةٍ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ

“Onaj u koga njegova dobra djela budu teška, u ugodnom će životu živjeti, a onaj u koga njegova djela budu lahka, boravište će mu bezdan biti.”

(El-Kari´a, 6-9)

445. Od Ibn-Mes´uda, r.a., se prenosi da je rako: “Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao je: *´Džennet je bliži svakom od vas od kaiša na vašoj obući, a i Džehennem isto tako.´”*

(Buhari)

Ovaj hadis nas upućuje da se ne smijemo osloniti na svoja djela kolika god velika i značajna bila jer možemo, ne daj Bože, pogriješiti ne pazeći i ne kontrolišući se pa tako poništiti sve prije urađeno i time sebe upropastiti. Isto tako ne smijemo gubiti nadu u Allahovu milost i misliti da nam nema spasa zbog grijeha koje smo u prošlosti učinili, već se može desiti da čovjek bude nagrađen Džennetom zbog dobrog djela koje učini nakon mnogih grijeha i iskrenog pokajanja Uzvišenom.

55. Korist skromnosti (zuhda) na dunjaluku

Allah, džellešanuhu, kaže:

ٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّمَا ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَا لَعِبٞ وَلَهۡوٞ وَزِينَةٞ وَتَفَاخُرُۢ بَيۡنَكُمۡ وَتَكَاثُرٞ فِي ٱلۡأَمۡوَٰلِ
وَٱلۡأَوۡلَٰدِۖ كَمَثَلِ غَيۡثٍ أَعۡجَبَ ٱلۡكُفَّارَ نَبَاتُهُۥ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَىٰهُ مُصۡفَرّٗا ثُمَّ يَكُونُ حُطَٰمٗاۖ
وَمَا ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَآ إِلَّا مَتَٰعُ ٱلۡغُرُورِ

“Znajte da život na ovom svijetu nije ništa drugo do igra, i razonoda, i uljepšavanje, i međusobno hvalisanje i nadmetanje imetcima i brojem djece! Primjer za to je bilje čiju rast poslije kiše oduševljava nevjernike, ono zatim buja, ali ga poslije vidiš požutjela, da bi se na kraju skršilo. A na onom svijetu je teška patnja i Allahov oprost i zadovoljstvo; život na ovom svijetu je samo varljivo naslađivanje."

(El Hadid, 20)

461. Enes, r.a., prenosi prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Mejjita (mrtvaca) prati troje: njegova porodica, njegv imetak i negova djela. Dvoje se vraća, a jedno ostaje s njim. Vračaju se njegova porodica i njegov imetak, a sa njim ostaju njegova djela.”*

(Muttefekun alejhi)

462. Enes, r.a., prenosi da je rekao: “Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, je kazao: *´Na Sudnjem če se danu dovesti džehenemlija, koji je najraskošnije živio na dunjaluku, pa će se staviti u vatru (za jedan trenutak) i onda će mu se reći: - O sine Ademov, jesili ikada doživio kakvo dobro, jesi li ikada imao kakvo zadovoljstvo i uživanje? – On će odgovoriti: - taako mi Allaha ne, o moj Gospodaruu! – Zatim će se dovesti dženetlija koji je živio najsiromašnije na dunjaluku, pa će se (samo za trenutak) uvesti u Džennet i onda će mu se reći: - O sine Ademov, jesi li ikada vidio siromaštvo, jesi li ikada bio u poteškoći i neprilici? – On će odgovoriti: - Ne, tako mi Allaha, nikada nisam bio siromašan, niti sam imao poteškoća, niti neprilika.´“*

(Muslim)

59. Podsticanje da se čovjek hrani (izdržava)

od rada svojih ruku

فَإِذَا قُضِيَتِ ٱلصَّلَوٰةُ فَٱنتَشِرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ وَٱبْتَغُوا۟ مِن فَضْلِ ٱللَّهِ

Allah, džellešanuhu, kaže:

"Pa kada se završi (džum´a) namaz, raziđite se po zemlji i tražite Allahove blagodati."
(El-Džum´a, 10)

Od Ebu-Abdullaha ez-Zubejra ibn el-´Avvama´, r.a., prenosi se da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, je rekao: *"Da neko od vas uzme užad, zatim ode na brdo i donese breme drva na svojim leđima, pa ih proda, i Allah mu njima sačuva obraz (da ne traži od drugih), bolje mu je nego da traži od svijeta, pa mu on ili dadne ili ne dadne."*

(Buhari)

60. Velikodušnost, darežljivost i trošenje u dobrotvorne svrhe

فَإِذَا قُضِيَتِ ٱلصَّلَوٰةُ فَٱنتَشِرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ

Allah, džellešanuhu, kaže:

"Imetak koji udijelite drugima, u vašu je korist; ono što udijelite drugima, neka bude samo Allahu za ljubav, a ono što od imetka udijelite drugima nadoknadit će vam se potpuno; neće vam biti učinjeno krivo."

(El-Bekara, 272)

557. Ebu-Kebše prenosi da je čuo Allahovog Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, da kaže: *"Zaklinjem se da su tri stvari istinite, i još ću vam nešto reći, pa to zapamtite. (Zaklinjem se): da sadaka ne umanjuje imetak čovjeka; da neće čovjeku biti učinjena nepravda pa je on strpljivo podnese, da mu Allah, džellešanuhu, (zbog toga) ne uveća njegovu čast i ugled; da neće čovjek početi prositi, a da mu Allah, džellešanuhu, (zbog toga) ne dadne siromaštvo i neimaštinu. I još ću vam ovo reći, pa to zapamtite:*

Dunjaluk je za četiri vrste ljudi:

- - *čovjeka kojem je Allah. dželləšanuhu, dao imetak i (korisno) znanje, pa se on u tome boji svoga Gospodara, pomaže bližnju rodbinu, i ne zaboravlja Allahovo pravo na to (uvakufljenje i podučavanje), i ovaj je na najboljem stepenu (kod Allaha, džellešanuhu);*

- - *čovjeka kojem je Allah, džellešanuhu dao znanje, a nije mu dao imetak, pa on sa iskrenim nijetom i željom govori: ´Kad bih ja imao imetka i ja bih radio kao što taj i taj radi´ i on bit će nagrađen prema svojoj namjeri, a nagrada njih dvojice (prvog i drugog) je jednaka.*

- - *čovjeka kojem je Allah, džellešanuhu, dao imetak a nije mu dao znanje, pa se on nepromišljeno razbacuje tim imetkom i u tom se ne boji svoga Gospodara, niti pomaže bližnju rodbinu, niti priznaje u tome (što posjeduje) Allahovo, džellešanuhu, pravo, i ovaj (čovjek) je na najgorem stepenu kod Allaha, džellešanuhu;*

- - *čovjeka kojem Allah, džellešanuhu, nije dao ni imetak ni znanje, pa on kaže: ´Kad bih ja imao imetka, i ja bih radio što taj i taj (misli na trečeg) radi!´On će biti osuđen prema svojoj namjeri i grijeh njih dvojice (trečeg i četvrtog) je jednak."*

(Tirmizi, hasen, sahih)

61. Zabrana škrtosti i pohlepe

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَمَن يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِۦ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ

"Onaj ko se sačuva pohlepe i gramzljivosti, bit će od spašenih."

(Et-Teqabun, 16)

563. Džabir, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Čuvajte se zuluma (nasilja, nepravde) jer je zulum (na ovom svijetu) tmine na Sudnjem danu. Čuvajte se pohlepe jer je pohlepa upropastila one koji su bili prije vas; pohlepa ih je navela na međusobno prolijevanje krvi i učinila ih da smatraju dopuštenim (halalom) ono što je zabranjeno (haram)."*

(Muslim)

62. Darežljivost i pravičnost (željenje drugom kao i sebi, ili više nego sebi)

وَيُطْعِمُونَ ٱلطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِۦ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا

Allah, džellešanuhu, kaže:

"I oni za Njegovu ljubav hrane bijednike, siročad i zarobljenike, (govoreći): ´Mi vas hranimo samu u ime Allaha, i ne želimo od vas (ni) nagrade ni zahvale."

(El-Insan, 8)

564. Ebu-Hurejre, r.a., kaže: *"Došao je jedan čovjek Vjerovjesniku, sallallahu ´alejhi veselleme, pa mu reče: ´Ja sam gladan!´"* Vjerovjesnik, sallallahu ´alejhi veselleme, posla nekog da upita jednu od njegovih žena (za hranu), a ona reče: *"Tako mi onoga koji te poslao sa istinom, kod mene ima samo vode!"* Vjerovjesnik, sallallahu ´alejhi veselleme, je zatim upitao drugu ženu, pa je i ona tako rekla; i tako redom sve su rekle isto: *"Tako mi onoga koji te poslao sa istinom, kod mene ima samo vode!"* Tada Vjerovjesnik,

sallallahu ´alejhi veselleme, reče: *”Ko će ugostiti večeras ovog čovjeka?”* Jedan ensarija reče: *”Ja ću, Allahov Poslaniče!”*

Pa ga je poveo svojoj kući i rekao ženi: *“Ugosti Poslanikova gosta!* U drugom predanju stoji da je on svojoj ženi rekao: *“Ima li šta jesti?”* Ona odgovori: *“Ima samo večera za djecu!”* Ensarija reče ženi: *“Zabavi ih nečim, a kad htjednu večerati, uspavaj ih, a kad dođe naš gost, ugasi svijeću, pa se prikazuj kao da i mi jedemo!”*

Pa su sjeli, i gost je jeo, a oni su legli bez večere. Kada je svanulo, ensarija je došao Vjerovjesniku, sallallahu ´alejhi veselleme, i on mu reče: *“Allah se zadivio vašim sinoćnjim postupkom sa vašim gostom.”*

(Muttefekun alejhi)

65. Sjećanje na smrt i kratkoća nade

وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا

Allah, džellešanuhu, kaže:

“Nijedna osoba ne zna šta će sutra zaraditi i steći, a niti zna u kom će mjestu na zemlji umrijeti.”

(Lukman, 34)

574. Ibn-´Umer, r.a., kaže: *Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, uzeo me je za rame i rekao: ´Budi (ponašaj se) na dunjaluku kao da si stranac, ili putnik (prolaznik).´”*

Ibn-´Umer, r.a., govorio bi: *“Kada omrkneš, ne očekuj jutro, a kada osvaneš, ne očekivaj noć; uzmi (iskoristi) od svog zdravlja za svoju bolest, i od svog života za svoju smrt.”*

(Buhari)

67. Pokuđenost priželjkivanja smrti zbog nedaće koja čovjeka zadesi, izuzev kad se čovjek boji iskušenja u vjeri

585. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da od Allahova Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, da je rekao: *“Neka niko od vas sebi ne želi smrt, i neka ne moli za nju prije njenog dolaska, jer kada čovjek umre, prekida se njegov posao, a zaista vjerniku njegov život samo uvećava dobro.”*

(Muslim)

68. Stroga pobožnost i ostavljanje sumnjivih poslova (šubuhata)

وَتَحْسَبُونَهُۥ هَيِّنًا وَهُوَ عِندَ ٱللَّهِ عَظِيمٌ

Allah, džellešanuhu, kaže:

"… i što ste smatrali neznatnim a to je kod Allaha velika (stvar)."

(En-Nur, 15)

588. Nu´man ibn Bešir, r.a., veli: *"Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, kako kaže: ´Zaista je halal (dozvoljeno) objašnjen, a zaista je haram (nedozvoljeno) objašnjen, a između ovoga dvoga su sumnjive stvari i poslovi (šubuhati) koje ne poznaje većina ljudi. Pa ko se bude čuvao šubuhata, očuvat će čistoću svoje vjere i svoje časti, a ko se upusti u šubuhate, past će u harame, kao što je čoban, koji čuva stado oko zabrana, u opasnosti da mu stado upadne u zabranjeno. Zaista svaki vladar ima svoje zabrane, a Allahove zabrane su Njegovi harami. Zaista, u svakom tijelu ima jedan dio (organ) koji, ako valja, onda je cijelo tijelo dobro, a ako taj dio bude pokvaren, pokvari se cijelo tijelo, a to je srce.´"*

72. Zabrana oholosti (kibura) i uobraženosti (samodopadanja)

Allah, džellešanuhu, kaže:

تِلْكَ ٱلدَّارُ ٱلْءَاخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا ۚ وَٱلْعَٰقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ

"Tu vječnu kuću Mi ćemo učiniti (stanom) onima koji ne žele objesiti na zemlji niti (siju) smutnju. A (dobar) kraj je bogobojaznima."

(El-Kasas, 83)

615. Ebu-Seid el Hudri, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Prepirali se Džennet i Džehennem, pa Džehennem reče: ´U mene će ući svi oholi i uobraženi (silnici)´ a Džennet reče: ´U mene će ući slabići i siromasi!´ Pa Allah, džellešanuhu presudi među njima: ´Ti si Džennete, Moja milost, tobom ću se smilovati kome Ja hoću, a ti si, Džehenneme, Moja kazna, kojom ću Ja mučiti koga Ja hoću, i oboje ću vas naputiti.´"*

73. Lijep karakter (ćud, narav)

وَقُل لِّعِبَادِى يَقُولُوا۟ ٱلَّتِى هِىَ أَحْسَنُ ۚ إِنَّ ٱلشَّيْطَٰنَ يَنزَغُ بَيْنَهُمْ ۚ إِنَّ ٱلشَّيْطَٰنَ كَانَ لِلْإِنسَٰنِ عَدُوًّا مُّبِينًا

Allah, džellešanuhu, kaže:

"Reci robovima Mojim da govore samo lijepe riječi, jer šejtan ubacuje među njima neprijateljstvo, šejtan je doista njihov otvoreni neprijatelj."

(El-Isra´, 53)

621. Enes, r.a., veli: "*Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, je bio čovjek najljepše ćudi i naravi."*

(Muttefekun alejhi)

625. Abdullah ibn ´Amr ibn el-´As, r.a., kaže: *“Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, nije bio nepristojan, besraman, niti je bio nemoralan, bestidan (u svome govoru i ponašanju), i govorio je: ´Zaista su među vama najbolji oni koji su najljepšeg ponašanja.´”*

(Muttefekun alejhi)

626. Ebu-Derda´, r.a., prenosi da je Vjerovijesnik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Nijedna stvar neće biti teža na Sudnjem danu, na (mizanu) tezulji vjernika od lijepe naravi. Zaista, Allah mrzi bezobrazne brbljivce (bestidne u govoru i ponašanju).”*

(Tirmizi, hasen, sahih)

627. Ebu-Hurejre, r.a., veli: *“Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, upitan o onome šta najviše ljude uvodi u Džennet, pa odgovori: ´Bogobojaznost i lijep moral (ponašanje).´ Potom je upitan što najviše uvodi ljude u Džehennem, pa je rekao: ´Usta i polni organ.´”*

(Tirmizi, hasen, sahih)

631. Džabir, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *”Zaista su mi od vas najdraži i sjedit će najbliže meni na Sudnjem danu oni koji su najljepše ćudi. A zaista su mi najmrži od vas i bit će najudaljeniji od mene na Sudnjem danu, nametljivi govornici i oni koji se samodopadno prenemažu u svom govoru, oholo pokušavajući da istaknu svoju stručnost i govorljivost i oni koji pričaju ispunjenih i razvučenih usta, diveći se svome govoru i uzdižući se nad drugima. Ashabi rekoše: ´Allahov Poslaniče, znamo da su sersari i muteseddici (nametljivi govornici i oni koji se prenemažu u govoru), ali ko su mutefejhici?´ On im reče: ´To su uobraženjaci koji sebe uzdižu nad ostalim.´”*

(Tirmizi, hasen, sahih)

77. Srdžba na povrijeđivanje ili omalovažavanje nekog od Allahovih propisa i potpomaganje vjere Uzvišenog Allaha

إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ

Allah, džellešanuhu, kaže:

“Ako vi pomognete Allaha, i On će vas pomoći i učvrstit će vaše noge (na bojnom polju).”

(Muhamed, 7)

651. Aiša, r.a., veli: *“Kurejšije su se zabrinule zbog jedne žene, Mahzumijke, koja je nešto ukrala, pa su rekle: ´Ko će se za nju zauzeti kod Allahovog Poslanika?´ Rekoše: ´A ko bi se na to usudio, osim Usame bin Zejd, miljenika Allahovog Poslanika?´ Pa mu je Usame to rekao, a Allahov Poslanik mu na to reče: ´Zar ti posreduješ da se ne izvrši jedna od Allahovih osuda?!´ Zatim je Poslanik ustao na noge i počeo govoriti, pa je između ostalog rekao: ´Zaista su stradali oni koji su bili prije vas zbog toga što, kada bi među njima ukrao neki plemić, ostavili bi ga nekažnjenog, a kad bi ukrao neki slabić, oni bi nad njim izvršavali kaznu. Zaklinjem se Allahom, kada bi Fatima, kćerka Muhamedova, ukrala, ja bih joj sigurno odsjekao ruku!´”*

(Muttefekun alejhi)

78. Naređivanje i savjetovanje pretpostavljenih da budu blagi prema svojim podanicima

Allah, džellešanuhu, kaže:

جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ

"…a prema vjernicima blag budi."

(El-Hidžr, 88)

654. Ebu Ja´la Ma´kil bin Jesar, r.a., prenosi: *"Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, da je rekao: ´Nema nijednog roba kome je Allah dao da bude predpostavljeni svojim podanicima, a da mu Allah neće, kada umre, zabraniti ulazak u Džennet, ukoliko bude varao svoje podanike.¨"*

(Muttefekun alejhi)

U drugom predanju stoji: *"… pa ih ne bude čuvao svojim savjetom, neće osjetiti ni miris Dženneta."*

A u Muslimovom predanju stoji: *"Nijedan emir (zapovjednik) kome budu povjereni poslovi muslimana, pa ne uloži trud za njih niti im daje savjete, neće s njim ući u Džennet."*

655. Aiša, r.a., prenosi: *"Čula sam Allahova Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, kako u ovoj mojoj kući kaže: ´Allahu moj, kome bude povjereno namjesništvo i uprava nad mojim ummmetom (sljedbenicima), pa im bude otežano (grubo postupao prema njima), i Ti njemu otežaj, a kome bude povjereno namjesništvo i uprava, pa bude blag prema njima, budi i Ti blag prema njemu.´"*

(Muslim)

658. Prenosi se da je Ebu-Mejreme el-Ezdija, r.a., rekao Muaviiji, r.a.: *"Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, kako kaže: ´Kome Allah dadne namjesništvo nad nekim od poslova muslimana, pa bude nehajan prema njihovim potrebama, neimaštini i siromaštvu, Allah neće obraćati pažnju na njihove potrebe (neće se odazvati njegovoj molbi), neimaštinju i siromaštvo na Sudnjem danu.´I tada je Muavija postavio čovjeka da se brine o potrebama svijeta."*

(Ebu-Davud, Tirmizi)

79. Pravedan namjesnik

إِنَّ ٱللَّهَ يَأْمُرُ بِٱلْعَدْلِ وَٱلْإِحْسَٰنِ

Allah, džellešanuhu, kaže:

"Zaista Allah naređuje pravdu i dobročinstvo."

(En-Nahl, 90)

659. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, Allahova poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Sedmoricu će Allah staviti pod Svoj hlad onoga dana, kad drugog hlada osim njegovog neće biti: pravedna vladara, mladića koji je odrastao u obožavanju Uzvišenog Allaha, čovjeka čije je srce vezano za džamije, dvojicu ljudi koji su se zavoljeli u ime Allaha pa radi Njega se sastaju i rastaju, čovjeka kojeg je pozvala ugledna (na položaju) i lijepa žena, pa je on rekao: ´zaista se bojim Allaha!; čovjeka koji dadne sadaku pa je sakrije, tako da ne zna njegova lijeva ruka šta daje desna; i čovjeka koji u samoći spomene Allaha, pa mu suze potekne.´”*

(Muttefekun alejhi)

80. Obaveza pokornosti namjesnicima (predpostavljenim) u onome što nije grijeh i zabrana pokornosti u onome što je grijeh

Allah, džellešanuhu, kaže:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنكُمْ

“O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i predstavnicima vašim.”

(En-Nisa´,59)

663. Ibn-´Umer, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Dužnost je muslimanu da sluša i da je pokoran u onome što voli, osim ukoliko mu bude naređeno nešto što je zabranjeno. A kada mu se naredi nešto što je zabranjeno, onda nema poslušnosti ni pokornosti.”*

(Muteffekun alejhi)

82. Podstrekivanje vladara, sudije i drugih pretpostavljenih da sebi uzimaju za savjetnike i službenike dobre i poštene i njihovo upozoravanje da se klone lošeg društva i uvažavanje onoga što oni kažu

Allah, džellešanuhu, kaže:

الْأَخِلَّاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ

“Tog dana će oni, koji su jedni prema drugima bili prijatelji, postati neprijatelji, samo to neće biti oni koji su se Allaha bojali i grijeha klonili.”

(Ez-Zuhruf, 67)

679. Prenosi se od Aiše, r.a., Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Kada Allah htjedne dobro vladaru, dadne mu pomoćnika istinitog, koji ga podsjeti kada zaboravi, a pomogne*

mu kada se sjeti. A ako Allah htjedne vladaru nešto drugo, dadne mu pomoćnika zla, koji ga ne podsjeti ako zaboravi, a ako se sjeti ne pomogne mu.”

(Ebu Davud,sa dobrim lancem prenosilaca)

83. Zabrana davanja namjesništva, sudstva (kadiluka) i drugih oblika vlasti onome koji to traži, ili za tim žudi i time poklanja veliku pažnju

680. Ebu-Musa el–Ešari, r.a., prenosi: *“Ušao sam kod Vjerovjesnika, sallallahu ´alejhi veselleme, sa još dva čovjeka iz mog plemena, pa je jedan od njih dvojice rekao: ´O Allahov Poslaniče, daj nam vlast (postavi nas zapovjednicima, emirima) nad nečim što ti je Uzvišeni Allah dao u namjesništvo!´ Zatim je i drugi rekao: ´Zaista mi, tako mi Allaha, ne dajemo upravu i vlast nad ovim poslom (namjesništvo nad muslimanima) nikome ko to traži, ili žudi ili čezne za tim.´”*

(Muttefekun alejhi)

MORAL

84. Stid, njegova korist i podsticanje da se u tom duhu čovjek odgoji

683. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Iman se sastoji od sedamdeset i nekoliko ogranaka (dijelova) ili šezdeset i nekoliko dijelova. Najvrjednije je svjedočenje da nema drugog boga osim Allaha, a najniži uklanjanje prepreke (onoga što smeta) s puta; a stid je dio imana.”*

(Muttefekun alejhi)

85. Čuvanje tajne

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَأَوْفُوا۟ بِٱلْعَهْدِ ۖ إِنَّ ٱلْعَهْدَ كَانَ مَسْـُٔولًا

“I ispunjavajte obavezu, jer će se za obavezu, zaista, odgovarati.”

(El-Isra´, 34)

86. Ispunjavanje zavjeta i izvršavanje obećanja

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَأَوْفُوا۟ بِٱلْعَهْدِ ۖ إِنَّ ٱلْعَهْدَ كَانَ مَسْـُٔولًا

“I ispunjavajte obavezu, jer će se za obavezu, zaista, odgovarati.”
(El-Isra´, 34)

690. Abdullah bin ´Amr bin el-´As, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Ko imadne kod sebe četiri (svojstva), on je čisti munafik, a ko imade jedno, taj ima jedno (svojstvo) munafikluka (licemjerstva), sve dok ga se ne oslobodi: kada mu se nešto povjeri, pronevjeri; kada priča, laže; kada obeća iznevjeri; kada raspravlja drsko i bestidno govori.”*

(Muttefekun alejhi)

97. Istihara namaz i ogovaranje

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَشَاوِرْهُمْ فِي ٱلْأَمْرِ

“I dogovaraj se s njima!”

(Ali-Imran, 159)

718. Džabir, r.a., prenosi: *“Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, podučavao nas je da obavljamo istiharu namaz u svakoj prilici, kao što nas je podučavao nekoj suri iz Kur´ana. Govorio je: ´Kada neko od vas hoće uraditi (neki posao), neka mimo farza klanja dva rekata, a zatim neka kaže: ´Allahu moj ja tražim za sebe što je dobro, s Tvojim znanjem, i molim Te da mi daš svojom moći i molim te da mi daš od Tvoje velike blagodati! Ti, zaista, sve možeš, a ja ne mogu! Ti sve znaš a ja ne znam i Ti si poznavalac tajni! Allahu moj, ako je ovaj posao koristan za mene, moju vjeru, život i svršetak (ahiret),´ili je rekao: ´U mojoj bliskoj i dalekoj budućnosti, Ti mi ga odredi (propiši) i olakšaj, a zatim mi daj berićet (blagodat) u njemu. A ako je ovaj posao zlo za mene, moju vjeru, život i svršetak (ahiret), u mojoj bliskoj i dalekoj budućnosti, Ti ga od mene otkloni i udalji ga od mene i odredi (propiši) mi dobro i hajr, ma gdje se ono nalazilo, zatim mi daj da s njim budem zadovoljan!´ Rekao je: ´A zatim spomene svoju želju.´”*

(Buhari)

100. Izgovaranje “Bismille” na početku i zahvale na kraju (jela)!

728. ´Umer ibn Ebi-Seleme, r.a., prenosi: *“Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao mi je: ´Spomeni Allaha, jedi svojom desnom (rukom), i jedi ispred sebe!”*

(Muttefekun alejhi)

729. Aiša, r.a., prenosi: *“Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao je: ´Kada neko od vas jede, neka spomene Allahovo ime, a ako zaboravio spomenuti Allahovo ime na početku, neka kaže: ´Bismillahi evvelelehi ve ahirehu´(´U ime Allaha´) na početku i na kraju (jela).´”*

(Ebu-Davud, Tirmizi, Hasen, sahih)

101. Hranu ne treba kuditi, a lijepo ju je pohvaliti

736. Ebu-Hurejre, r.a., pripovjeda: *“Nikada Resullullah, sallallahu ´alejhi veselleme, nije hranu pokudio; jeo bi, a ako ne bi, ostavio bi je!”*

(Muttefekun alejhi)

104. Treba jesti ispred sebe, a onoga ko se nedostojno ponaša za jelom, treba posavjetovati i poučiti

740. Omer, b. Ebi-Selleme, r.a., pripovjeda: *“Kao dječak bio sam pod skrbništvom Allahovog Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, pa pošto sam dok bih jeo, ruku pružao po svim dijelovima posude, Resulullah, sallallahu ´alejhi veselleme, mi je rekao: ´Dječače, reci ´Bismillah” (spomeni ime uzvišenog Allaha), jedi desnom rukom i jedi ispred sebe!´”*

(Muttefekun alejhi)

127. Adabi spavanja i lijeganja

814. Bera´b b. ´Azib, r.a., pripovjeda: *“Kada bi Resulullah, sallallahu ´alejhi veselleme, legao u postelju, legao bi na desnu stranu i proučio: ´Gospodaru moj, Tebi se predajem, tebi okrečem svoje lice, Tebi prepuštam svoju sudbinu, od Tebe tražim pomoć i zaštitu – iz žudnje i strahopoštovanja prema Tebi. Nema utočišta ni spasa od Tebe mimo Tebe. Vjerujem u knjigu koju si objavio i u Vjerovjesnika kojeg si poslao!´“*

(Buhari)

817. Prenosi se da je Huzejfe, r.a., rekao: *“Kada bi, Resulullah, sallallahu ´alejhi veselleme, noću legao u postelju, stavio bi (desnu) ruku ispod obraza i rekao: ´Bože moj, s tvojim imenom umirem i s tvojim imenom živim´, a kada bi se probudio rekao bi: ´Hvala Allahu, koji nas je oživio, nakon što nas je usmrtio (nakon sna) i Njemu ćemo se ponovo vratiti.´”*

(Buhari)

129. Adabi (ponašanje) na sijelu i u društvu

832. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Resulullah, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Ko se nađe na nekom sijelu, pa bude puno i beskorisno pričao, a zatim, prije nego što ustane, rekne: ´Gospodaru moj, neka je tebi slava i hvala, vjerujem da nema drugog boga, osim Tebe, molim Te za oprost i tevbu Ti činim,´bit će mu oprošteni (manji) grijesi počinjeni na tom sijelu.´”*

(Tirmizi, Hasen, sahih)

130. Snovi i pitanja u vezi sa snovima

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَمِنْ ءَايَـٰتِهِۦ مَنَامُكُم بِٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ

“Od njegovih znakova je i vaše spavanje – san noću i danju”

(Er-Rum, 23)

842. Ebu-Katade, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Dobri snovi”* (a u drugom predanju: *“lijepi snovi”), “jesu od Allaha, a ružni (sanjarije) su od šejtana, pa ko usnije nešto što mu se ne dopadne, neka tri puta pljucne (jače puhanje bez mokrine pljuvačke – pr. prev.) na lijevu stranu i neka zatraži utočište kod Allaha od šejtana, pa mu neće nauditi.”*

(Muttefekun alejhi)

131. Odlike i vrijednosti selama i naredba o njegovom širenju

Allah, džellešanuhu, kaže:

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَدْخُلُوا۟ بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّىٰ تَسْتَأْنِسُوا۟ وَتُسَلِّمُوا۟ عَلَىٰٓ أَهْلِهَا

“O vjernici, u tuđe kuće ne ulazite dok dopuštenje (izun) ne zatražite i dok ukućane ne pozdravite (selam ne nazovete)!”

(En-Nur, 27)

848. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Nećete ući u Džennet sve dok ne budete vjerovali, a nećete vjerovati sve dok se ne budete međusobno voljeli. Želite li da vas uputim šta da činite pa da se međusobno volite: nazivajte selam među sobom!”*

132. Način nazivanja selama

851. Prenosi Imran Ibnul-Husajn, r.a., da je došao neki čovjek Vjerovjesniku sallallahu ´alejhi ve sellem, i rekao:*”Esselamu alejkum*, *pa mu je odgovorio i on sjede, te reče Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.”Deset”. Zatim dođe drugi i rece: ”Esselamu alejkum ve rahmetullah” pa mu je odgovorio i on sjede, te rece Vjerovjesnik sallallahu alejhi ve sellem: “Dvadeset”. Zatim dođe drugi i rece: “Esselamu alejkum ve rahmetullahi ve berekatuh” pa mu je odgovorio i on sjede, te reče Vjerovjesnik sallallahu alejhi ve sellem:´Trideset.´*

133. Adabi selama

857. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Jahač (danas onaj koji vozi – prim. prev) naziva selam pješaku, pješak onome ko sjedi, a manja skupina većoj” (*Muttefekun alejhi), a u Buharijinom predanju još stoji: *“… a mlađi naziva selam starijem.”*

(Muttefekun alejhi)

140. Traženje izuna (dozvole) za ulazak u kuću i njegovi adabi

872. Prenosi Ribžijj ibn Hiras i kaže: *”Kazivao nam je čovjek iz Beni Amira da je zatražio dozvolu da uđe Vjerovjesniku, sallallahu ´alejhi ve selleme, koji je bio u kući pa rece: ´Da li da uđem´ te reče Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, svome slugi: “Izađi ovome i pouči ga kako da zatraži dozvolu za ulazak´ i reci mu: ´Kazi: Esselamu alejkum, da li da udem´, pa ga je čovjek te reče: ´Esselamu alejkum, dali da uđem,´ pa mu je dozvolio Vjerovjesnik, sallallahu ´alejhi ve selleme, pa on uđe.*

(Ebu Davud,sahih)

873. Kobe b. Hanbel, r.a., priča: “*Došao sam i ušao kod Vjerovjesnika, sallallahu ´alejhi veselleme, a nisam selam nazvao, pa mi on reče: ´Vrati se i reci Esselamu ´alejkum, mogu li ući?!´”*

Ebu—Davud, Tirmizi, hasen)

142. Mustehab je nazdraviti, reći: “jerhamukellah”) onome ko kihne, pa se zahvali Uzvišenom Allahu. A pokuđeno je to činiti ako ne kaže: “El-hamdu lillahi”) (Adabi nazdravljanja, kihanja i zijevanja)

879. Ebu-Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Kada neko od vas kihne, neka rekne: ´El-hamdu lillahi´a neka mu brat ili drug njegov na to kaže: ´Jerhamukellah´. Kada mu kaže: ´Jerhamukellah´, neka im odgovori: ´Jehdikumullahu ve jusihu belekum´ - Allah vas uputio i popravio vaše stanje.”*

(Buhari)

144. Obilazak bolesnika, ispraćanje umrlog, klanjanje dženaze, prisustvovanje ukopu i zadržavanje kod kabura, nakon ukopa

894. Bera´b. Azib, r.a., veli: *“Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, naredio nam je da obiđemo bolesnog, ispratimo (klanjamo) dženazu, nazdravimo onome ko kihne, prihvatimo (kao istinu) zakletvu onoga ko se zakune, pomognemo ugnjetenom, da se odazovemo onome ko nas pozove i da širimo selam.”*

(Muttefekun alejhi)

152. Šta se kaže kod umrlog i šta kaže onaj kome je neko umro

923. Ebu-Hurejre, r.a.,prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, ove riječi: *“Uzvišeni Allah kaže. ´Nema druge nagrade sem Dženneta Mome robu mu´minu, kada mu oduzmem najdražu osobu na ovom svijetu, pa mirno i strpljivo podnese gubitak, nadajući se mojoj nagradi.”*

(Buhari)

180. Vrijednost učenja Kur´ana

991. Ebu-Umame, r.a., prenosi da je čuo Allahova Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, kad kaže: *“Učite Kur´an jer će on doći na Sudnjem danu da se zauzima (šefaat čini) za svoje učače.”*

(Muslim)

994. Aiša, r.a., prenosi ove riječi Allahova Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme: *“Onaj koji vješto uči Kur´an, će biti u društvu sa pisarima (melekima) časnim i čestitim, a ko ga uči zamuckujući i sa poteškoćom, imat će dvije nagrade.”*

(Muttefekun alejhi)

999. Ibn-Mes´ud, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Ko pruči jedan harf – slovo iz Allahove knjige (Kur´ana) imat će nagradu, a nagrada se desetostruko uvećava. Ja ne kažem da je ´Elif-Lam-Mim´jedan harf, nego ´Elif´je jedan harf, ´Lam´ je harf, ´Mim´ je harf.”*

(Tirmizi, hasen, sahih)

185. Vrijednost i odlike abdesta

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا قُمۡتُمۡ إِلَى ٱلصَّلَوٰةِ فَٱغۡسِلُواْ وُجُوهَكُمۡ مَا يُرِيدُ ٱللَّهُ
لِيَجۡعَلَ عَلَيۡكُم مِّنۡ حَرَجٖ وَلَٰكِن يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمۡ وَلِيُتِمَّ نِعۡمَتَهُۥ عَلَيۡكُمۡ لَعَلَّكُمۡ
لَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ

Allah, džellešanuhu, kaže:

“O vjernici, kada hoćete namaz obaviti, lica svoja i ruke svoje do iza lakata operite, a dio glave svojim potarite, i noge svoje do iza članaka…”
“… Allah vam ne želi pričiniti poteškoće, već vas želi učiniti čistim i da vam blagodat svoju upotpuni, da biste bili zahvalni.”

(El-Maide, 6)

1026. Osman, b. ´Affan, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Ko lijepo i kako treba abdest uuzme, izađu grijesi iz njegova tijela, pa čak i ispod njegovih noktiju.”*

(Muslim)

187. Vrijednost i odlike namaza

Allah, džellešanuhu, kaže:

إِنَّ ٱلصَّلَوٰةَ تَنۡهَىٰ عَنِ ٱلۡفَحۡشَآءِ وَٱلۡمُنكَرِۗ

“Zaista, namaz odvraća od razvrata i od svega što je ružno.”

(El-Ankebut, 45)

1042. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je od Rusulullaha, sallallahu ´alejhi veselleme, čuo ove riječi: *“Šta mislite, kada bi pred vratima jednog od vas bila rijeka, u kojoj bi se on pet puta dnevno kupao, bi li na njemu imalo prljavštine ostalo?” “Ne bi”* odgovoriše prisutni, a Rusulullah, sallallahu ´alejhi veselleme, dodade: *“To je primjer pet dnevnih namaza, s kojima Allah briše pričinjene grijehe.”*

189. Vrijednost i začaj odlaska u džamiju

1054. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi od Allahova Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, i ove riječi: *“Ko se kod svoje kuće očisti (abdesti ili okupa), a zatim ode u neku od Allahovih kuća (džamija) da obavi jedan od njegovih farzova, jednim mu se korakom oprašta grijeh, a drugim podiže stepen (u Džennetu).”*

191. Značaj i vrijednost zajedničkog namaza

1068. Ebu-Hurejre, r.a., pripovjeda da je Resulullah, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Tako mi onoga u čijoj ruci je moja duša, bio sam naredio da naredim da se saberu drva, zatim naredim da se ezan prouču za namaz, zatim naredim nekom čovjeku da imami svijetu, zatim odem do ljudi (koji ne dolaze na namaz) i popalim njihove kuće.”*

1069. Od Ibn-Mesuda, r.a., prenosi se da je rekao: *“Ko pričinjava zadovoljstvo da sutra sretne Allaha, dželešanuhu, kao musliman, neka čuva ove namaze, jer će biti prepoznat, po njima. Zaista je Allah propisao vašem Poslaniku, sallallahu ´alejhi veselleme, sunnete, Allahove upute, a namazi se ubrajaju u sunnete, upute. Ako vi usklanjate u vašim kućama, kao onaj što izostavlja Džennet i klanja u svojoj kući, tada će te ostavljati sunnet svog Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, zalutat ćete.*

Ja znam da mi (ashabi), nismi izostavljali namaz u džematu, izostavljali su ga samo munafici, poznati licemjeri. Nekada bi nekog od nas dopratili među dvojicom, oslanjajući se na njih dok bi stao u saf.”

(Muslim)

U drugom njegovom predanju stoji: *“ Zaista nas je Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, podučio sunnetima upute, a od tih sunneta je namaz u džamiji u kojoj se uči ezan.”*

193. O naredbi čuvanja propisanih namaza i strogoj zabrani njihovog ostavljanja

1078. Džabir, r.a., prenosi da je čuo Allahova Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, kad kaže: *“Između čovjeka i širka i nevjerovanja je napuštanje namaza.”*

1079. Prenosi Burejde, r.a., od Vjerovjesnika, sallallahu ´alejhi ve selleme, da je rekao: *“Ugovor izmedu nas i njih (munafika) jeste namaz, pa ko ga ostavi postao je kjafir.”*

(Tirmizi,hasen sahih)

1080. Šekik b. Abdullah, savremenik Muhammedovih, sallallahu ´alejhi veselleme, druugova (tabin) i kod svih priznat po svojoj vjerodostojnosti, rahimehullah, veli: *“Ashabi, Muhammedovi, sallallahu ´alejhi veselleme, drugovi nisu ostavljanje nijednog dijela smatrali nevjerstvom, osim ostavljanja namaza.”*

215. Fadileti upotrebe misvaka, te prirodna, urođena svojstva (fitra)

1203. Ebu Hurejre, r.a., prenosi od Vjerovjesnika, sallallahu ´alejhi veselleme, da je rekao: *“Urođenih svojstava ima pet, ili pet stvari su fitra (urođene osobine): sunećenje (obrezivanje), uklanjanje dlaka sa stidnih mjesta, podrezivanje nokata, čupanje dlaka ispod pazuha, te podrezivanje brkova.”*

216. Potrvđenost obaveze davanja zekata, njegov fadilet, te ostalo što je s tim vezano

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعۡبُدُواْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ حُنَفَآءَ وَيُقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤۡتُواْ ٱلزَّكَوٰةَۚ

“A naređeno im je da samo Allaha obožavaju, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovjedaju, i da namaz obavljaju, i da zekat daju; a to je ispravna vjera.”

(El-Bejjine, 5)

1214. Od Ebu-Hurejrea, r.a., prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Nema nijednog vlasnika zlata i srebra koji na njih ne daje što je obavezan (zekat), a da mu neće, na Sudnjem danu biti iskovane ploče od vatre i on će biti bačen na njih u džehennemskoj vatri, pa će mu se ispržiti bokovi, prsa i leđa, Kad god se ohlade, budu vraćeni u prvobitno stanje u danu koji traje pedeset hiljada godina, dok se ne završi suđenje ljudima, te saznaju svoj put, ili u Džennet ili u Vatru”* Rečeno je tada: *“O Allahov Poslaniče, a šta je sa devama?”* On na to reče: *“I vlasnik deva, koji ne daje što je na njih obavezan (a jedna od obaveza je da ih pomuze na dan njihovog dolaska na pojilo), će biti na Sudnjem danu oboren licem na zemlju u najprostranijoj i najravnijoj pustinji, u kojoj se neće gubiti ni jedno mlado devče, pa će ga one gaziti svojim kopitama i gristi ustima; kad god jedna preko njega pređe, naiđe druga, u toku dana koji traje pedest hiljada godina, sve dok ne bude završeno suđenje ljudima, te saznaju svoj put, ili u Džennet ili u Vatru.”*

Zatim mu je rečeno: *O Allahov Poslaniče, a što je s govedima i sitnom stokom?” On reče: “I vlasnik goveda i sitne stoke, koji ne daje što je na njih obavezan, kada dođe Sudnji dan, će biti oboren na lice u ravnoj pustinji, iz koje se ništa nemože izgubiti, a stoka među kojom neće biti takve u koje su zakovrđeni rogovi, ili koja nema rogova, ili su joj polomljeni, nabadat će ga svojim rogovima i gaziti papcima; kad god jedna preko njega pregazi, druga naiđe u danu koji traje pedest hiljada godina, sve dok ne bude završeno suđenje ljudima, te saznaju svoj put, ili u Džennet ili u Vatru.”*

(Muttefekun alejhi)

217. Dužnost posta ramazana i objašnjenje koristi posta i ostalog, što je za njega važno

Allah, džellešanuhu, kaže:

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ كُتِبَ عَلَيْكُمُ ٱلصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ

شَهْرُ رَمَضَانَ ٱلَّذِىٓ أُنزِلَ فِيهِ ٱلْقُرْءَانُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَـٰتٍ مِّنَ ٱلْهُدَىٰ

أَيَّامٍ أُخَرَ

»O vjernici! Propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas...«

»... U mjesecu ramazanu počelo je objavljivanje Kur´ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz pravoga puta i razlikovanja dobra od zla. Ko od vas u tom mjesecu bude kod kuće, neka ga u postu provede, a ko se razboli ili se na putu zadesi, neka isti broj dana naposti.«

(El-Bekara, 183)

1217. Sehl bin Sa´d, r.a., prenosi od Vjerovjesnika, sallallahu ´alejhi veselleme, da je on rekao: *»U Džennetu imaju vrata koja se zovu Rejjan. Na njih će ući postači na Sudnjem danu i više niko osim njih. Reći će se: ´Gdje su postači?´ Oni će ustati i na njih niko drugi neće ući, osim njih. Kada oni uđu, ona će se zatvoriti i niko više na njih neće ući.«*

(Muttefekun alejehi)

1219. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *»Ko posti ramazan, vjerujući i nadajući se (nagradi), oprošteni su mu (mali) grijesi koje je do tada počinio.«*

(Muttefekun alejehi)

223. Naredba postaču da čuva svoj jezik i druge organe od svih prestupa, vrijeđanja, itd.

1240. Od Ebu-Hurejrea, r.a., prenosi se da je rekao: *»Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao je: ´Kada neko od vas posti, neka bestidno (sramotno) ne govori, a ako ga neko bude psovao, ili ga napadne, neka kaže: - Ja postim!´«*

(Muttefekun alejehi)

1241. On, r.a., također prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *»Ko se ne prođe lažnog govora ili postupaka po njemu, Allahu nije potrebno da on ostravlja svoje jelo i piće.«*

(Buhari)

227. Fadilet posta na dan »Arefata«, dan »Ašure« deseti (dan muharema) i deveti (dan muharema)

1250. Od Ebu Katade, r.a., prenosi se da je rekao: *»Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, je, upitan o postu na dan ´Arefata, odgovorio: ´On iskupljuje grijehe prošle godine, te ostatak dotične godine.«*

(Muslim)

1252. Od Ebu Katade, r.a., prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, upitan o postu ašure, rekao: *»On iskupljuje (grijehe) prošle godine.«*

(Muslim)

229. Mustehab je postiti ponedeljkom i četvrtkom

1256. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi od Allahova Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, da je rekao: *»Djela se predočavaju (Allahu) ponedeljkom i četvrtkom, pa volim da se moje djelo predoči, kad ja postim.«*

(Tirmizi, hasen)

230. Mustehab je postiti tri dana u svakom mjesecu

1262. Od Ebu-Zerra. r.a., prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *»Ako postiš u mjesecu tri dana, onda posti trinaesti, četrnaesti i petnaesti.«*

(Tirmizi, hasen)

231. Fadilet davanja iftara postaču, fadilet postača pored koga se jede i dova koju upućuje onaj koji jede vlasniku sofre

1265. Zejd bin Halid el-Džuheni, r.a., prenosi od Allahova Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, da je rekao: *»Ko iftari postača, imat će nagradu kao i on, a postaču neće biti umanjeni njegovi sevabi.«*

HADŽ

Uzvišeni Allah je rekao:

وَلِلَّهِ عَلَى ٱلنَّاسِ حِجُّ ٱلْبَيْتِ مَنِ ٱسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا ۚ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ ٱلْعَٰلَمِينَ

»Hodočastiti hram dužan je , Allaha radi, svaki onaj koji je u mogućnosti: a onaj koji neće da vjeruje pa, zaista Allah nije ovisan ni o kome.«

(Ali-´Imran, 97)

1273. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu ´alejhi veselleme, upitan koji je najvrijedniji posao. Odgovorio je: *»Iman (vjerovanje) u Allaha i Njegova Poslanika.«* Zatim je upitan: *»A šta poslije njega?«* On je odgovorio: *»Džihad (borba) na Allahovom putu!«* Zatim je ponovo upitan: *»A koji poslje njega?«* On je odgovorio: *»Hadž mebrur« (tj. Hadž za vrijeme kojeg onaj koji ga obavlja ne učini ni jedan prestup).«*

(Muttefekun alejhi)

1274. Od njega se prenosi da je rekao: *»Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, kako kaže: ´Ko obavi hadž, a ne bude nepristojne i ružne riječi govorio i ne bude kršio (Allahove) propise, vratit će se (bez grijeha) kao na dan kada ga je majka rodila.«*

(Muttefekun alejhi)

Hadž je jedan od islamskih šartova i dužan ga je obaviti svaki punoljetni musliman koji je u mogućnosti. Odgađati obavljanje hadža do poznih godina je greška, jer niko od nas ne zna koliko će živjeti i da li će imati sredstava, zdravlja i drugih mogućnosti za to. Neki misle da mogu griješiti koliko hoće dok su mladi, a kada ostare onda će otići na hadž, popraviti se, očistiti od grijeha i okrenuti se Vjeri. Takvi moraju biti svjesni da ih grijesi samo još više udaljavaju od Islama i hadža i da možda neće ni dočekati ili neće moći da ga obave. Isto tako obaviti hadž da se dobije zvanje hadžije je pogrešno. Jedino ispravno i u ime Uzvišenog Allaha halal imetkom obavljen hadž je prihvaćen kod Svevišnjeg.

DŽIHAD

لَّا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ ۚ
وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ ۚ وَفَضَّلَ اللَّهُ وَأَنفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً ۚ وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ ۚ وَفَضَّلَ اللَّهُ
الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا دَرَجَاتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً ۚ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا

Uzvišeni Allah je rekao:

»Vjernici koji se ne bore, osim onih koji su za borbu nesposobni, nisu jednaki onima koji se na Allahovu putu bore imecima svojim i životima svojim. One koji se budu borili ulažući imetke svoje i živote svoje, Allah će odlikovati čitavim stepenom nad onima koji se budu borili i On svima obećava lijepu nagradu. Allah će borcima, a ne onima koji se ne bore, dati veliku nagradu, počastiti od Sebe i oprost i milost. Allah prašta i samilostan je.«

(En-Nisa, 95, 96)

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَـٰرَةٍ تُنجِيكُم مِّنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَتُجَـٰهِدُونَ
فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ بِأَمْوَٰلِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّـٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَـٰرُ وَمَسَـٰكِنَ
طَيِّبَةً فِى جَنَّـٰتِ عَدْنٍ ۚ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا ۖ نَصْرٌ مِّنَ ٱللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ ۗ وَبَشِّرِ ٱلْمُؤْمِنِينَ

»O vjernici, hoćete li da vam ukažem na trgovinu; ona će vas spasiti patnje nesnosne? U Allaha i Poslanika Njegova vjerujte, i imecima svojim i životima svojim na Allahovom putu se borite, to vam je, da znate bolje. – On će vam grijehe vaše oprostiti i u džennetske bašće vas, kroz koje će rijeke teći, uvesti, i u divne dvorove u edenskim vrtovima – to će biti uspjeh veliki, a dat će vam i drugu blagodat, koju jedva čekate: Allahovu pomoć i skoru pobjedu! Zato obraduj radosnom vješću vjernike.«

(Es-Saf, 10-13)

1288. Od Enesa, r.a., prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *»Jedan jutarnji pohod na Allahovom putu ili jedan večernji pohod bolji je od dunjaluka i svega što je na njemu.«*

(Muttefekun alejhi)

1294. Od Ebu-Hurejrea, r.a., se prenosi da je rekao: *"Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao je: ´Allah je zagarantirao onome koji izađe na Njegovom putu, a ne podstrekuje ga na to, osim: džihad na Mom putu, iman u Mene i vjerovanje u Moje poslanike; On mi je zagarantirao da će ga uvesti u Džennet, ili će ga vratiti njegovom mjestu iz kojeg je krenuo, s nagradom koju je zaradio ili plijenom (koji je zadobio). Tako mi Onoga, u čijoj je ruci Muhammedov život, nema nijedne rane koja se zadobije na Allahovom putu, a da neće doći s njom na Sudnji dan, u onakvom obliku kakva je bila kada je ranjen; njena boja je boja krvi, a miris miris - miska. Tako mi Onoga, u čijoj je ruci Muhammedov život, kada ne bih otežao muslimanima, ne bih nikada izostao iz odreda koji se bori na Allahovom putu, ali ja nisam u stanju omogućiti svim muslimanima da idu niti oni sami imaju mogućnosti, a njima bi bilo teško da me ne poslušaju. Tako mi Onoga, u čijoj je ruci Muhammedov duša, želim se boriti na Allahovom putu, pa da poginem, pa se ponovo boriti na Allahovom putu, pa poginuti, pa se ponovo boriti na Allahovom putu, pa poginuti.´"*

(Muslim)

1304. Od Ebu-Hurejrea, r.a., se prenosi da je rekao: *"Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao je: ´Neće ući u Vatru čovjek koji je plakao iz straha i skrušenosti prema Allahu, kao što se neće mlijeko u vime vratiti, niti će se na (Allahovom) robu sastati prašina sa Allahovog puta i džehenemski dim.´"*

(Tirmizi, hasen, sahih)

1306. Od Zejjda bin Halida, r.a., prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Ko opremi gaziju (borca) na Allahovom putu, i on je sam gazija, a ko se brine o gazijinoj obitelji, i on je sam gazija."*

(Muttefekun alejhi)

1311. Od Enesa, r.a., prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Niko ko uđe u Džennet neće se željeti vratiti na dunjaluk, kad bi bilo njegovo sve što je na Zemlji, osim šehida. On će željeti da se vrati na dunjaluk, pa da pogine deset puta zbog kerameta koji vidi (prilikom pogibije)."*

(Muttefekun alejhi)

1343. Od Ebu-Musaa, r.a., prenosi se da je neki beduin došao Vjerovjesniku, sallallahu ´alejhi veselleme, i rekao: *"O Allahov Poslaniče, (neki se) čovjek bori radi plijena, (neki) da bi na njega ostala uspomena, (neki) da bi se vidio njegov položaj i mjesto"* a u drugom rijavetu, stoji: *"(Neki) se bore iz hrabrosti, a (neki) iz srdžbe";* a u trečem rijavetu stoji: *(Neki) iz srdžbe, pa ko je od njih na Allahovom putu?"* Na to je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Ko se bori da Allahova riječ bude najuzvišenija, on je na Allahovom putu."*

(Muttefekun alejhi)

NAUKA

Allah, džellešanuhu, kaže:

مِنكُمْ وَٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ دَرَجَٰتٍ ۚ لَا يَعْلَمُونَ

ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مِنكُمْ وَٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ دَرَجَٰتٍ ۚ

ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مِنكُمْ وَٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ دَرَجَٰتٍ ۚ

"Reci: ´Zar su isti oni koji znaju i oni koji ne znaju?´"

(Ez-Zumer, 9)

"… i Allah će na visoke stepene uzdignuti one među vama koji vjeruju i kojima je dato znanje."

(El-Mudžadele, 11)

1388. Od Ebu-Derda´a, r.a., prenosi se da je rekao: *"Čuo sam Allahova Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, kako kaže: ´Ko krene putem tražeći na njemu nauku, Allah će mu olakšati put u Džennet. I zaista, meleci podmeću svoja krila onome ko traži nauku iz zadovoljstva s onim što on radi. Zaista, za učenog, oprost traže (istigfar čine) oni na nebesima i na Zemlji, pa čak ribe u vodi. Prednost učenog (alima) nad pobožnim je kao prednost Mjeseca u odnosu na druge zvijezde. Učenjaci su zaista nasljednici vjerovjesnika, a vjerovjesnici nisu ostavili u nasljedstvo ni dinare ni dirheme, nego su ostavili u nasljedstvo nauku, pa ko je uzme uzeo je obilan dio.´"*

(Ebu Davud, Tirmizi)

DONOŠENJE SALAVATA ALLAHOVA POSLANIKA, SALLALLAHU ´ALEJHI VESELLEME

Allah, džellešanuhu, kaže:

إِنَّ ٱللَّهَ وَمَلَٰٓئِكَتَهُۥ يُصَلُّونَ عَلَى ٱلنَّبِيِّ ۚ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ صَلُّوا۟ عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا۟ تَسْلِيمًا

“Allah i meleki Njegovi blagosiljaju Vjerovjesnika. O vjernici blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav.”

(El-Ahzab, 56)

1397. Od ´Abdullaha bin ´Amra bin el-´Asa, r.a., prenosi se da je čuo Allahova Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme, kako kaže: *“Ko na mene donese jedan salavat, Allah na njega donese salavat deset puta.”*

(Muslim)

244. Koristi zikra i podstrekivanje na njega

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَٱلذَّٰكِرِينَ ٱللَّهَ كَثِيرًا وَٱلذَّٰكِرَٰتِ أَعَدَّ ٱللَّهُ لَهُم مَّغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا

“Zaista je muslimanima i muslimankama … i muškarcima koji često spominju Allaha i ženama koje često spominju Allaha, Allah je doista za sve njih oprost i veliku nagradu pripremio.”

(El-Ahhzab, 35)

1434. Ebu-Musa el Eš´ari, r.a., prenosi od Vjerovjesnika, sallallahu ´alejhi veselleme, da je rekao: *“Primjer onoga koji zikr čini (spominje svoga Gospodara) i onoga koji Ga ne spominje je kao primjer živog i mrtvog.”*

(Buhari, Muslim)

254. O zabrani ogovaranja i naredbi čuvanja jezika

وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا ۚ أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ

Allah, džellešanuhu, kaže:

“ … i ne ogovarajte jedni druge! Zar bi nekom od vas bilo draggo da jede meso umrloga brata svoga, a to je vama odvratno, zato se Allaha bojte, Allah doista, prima pokajanje i milostiv je.”

(El-Hudžurat, 12)

1512. Ebu-Musa, r.a., upitao je Allahovog Poslanika, sallallahu ´alejhi veselleme: *“Allahov Poslaniče ko je najbolji musliman?”*

“Onaj od čijeg jezika i ruku su muslimani siugurni” odgovorio je on.

(Muttefekun alejhi)

1513. Sehl b. S´ad, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Ko mi garantira čistoću jezika i spolnog mjesta ja mu garantiram Džennet."*

(Muttefekun alejhi)

1526. Enes, r.a., prenoosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Kada sam bio na mi´radžu prošao sam pored ljudi koji su bakrenim noktima grebali lica i prsa; zato upitah: ´Ko su ovi ljudi, Džibrile?´*

´To su oni koji su druge ljude ogovarali i kaljali im čast odgovori on.´"

(Ebu-Davud, sahih)

255. Zabranjeno je slušati ogovaranje, a onaj ko čuje zabranjeno ogovaranje, dužan ga je prekinuti ili ogovarača spriječiti. Ako to ne može učiniti, ili ga ogovarač ne posluša, dužan je napustiti takav skup, ako to može

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَكَذَّبَ بِهِۦ قَوْمُكَ وَهُوَ ٱلْحَقُّ قُل لَّسْتُ عَلَيْكُم بِوَكِيلٍ ءَايَٰتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا۟ فِى حَدِيثٍ غَيْرِهِۦ

وَإِمَّا يُنسِيَنَّكَ ٱلشَّيْطَٰنُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ ٱلذِّكْرَىٰ مَعَ ٱلْقَوْمِ ٱلظَّٰلِمِينَ

"Kada vidiš one koji se riječima našim izrugivaju, napusti ih sve dok na drugi razgovor ne pređu. A ako te šejtan navede da zaboraviš, onda kad se opomene sjetiš, ne sjedi više sa nevjernicima."

(El-En´am, 68)

1528. Ebu-Dreda´ , r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Ko zaštiti čast svoga brata muslimana, Allah će mu na Sudnjem danu zaštititi lice od Vatre."*

(Tirmizi, hasen)

257. O zabrani prenošenja tuđih riječi s namjerom sijanja razdora među ljudima

Allah, džellešanuhu, kaže:

هَمَّازٍ مَّشَّآءٍۭ بِنَمِيمٍ

" … (i ne slušaj) klevetnika, onoga koji tuđe riječi prenosi"

(El-Kalem, 111)

1536. Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Neće ući u Džennet onaj ko prerenosi tuđe riječi."*

1537. Ibn-´Abas, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, prošao pokraj dva kabura i rekao: *“Ova dvojica se sada kažnjavaju, a ne kažnjavaju se zbog velikog grijeha, ali on je doista velik kod Allaha! Prvi je prenosio tuđe riječi, a drugi se nije čuvao mokraće kada je obavljao malu nuždu.”*

(Muttefekun alejhi)

259. O prezrenosti licemjerstva

Allah, džellešanuhu, kaže:

يَسْتَخْفُونَ مِنَ ٱلنَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ ٱللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَىٰ مِنَ ٱلْقَوْلِ ۚ
وَكَانَ ٱللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا

“Oni se skrivaju od ljudi, ali se ne mogu sakriti od Allaha, a On je uz njih i kad noću smišljaju riječi kojima On nije zadovoljan; a Allah dobro zna sve što oni rade.”

(En-Nisa´, 108)

1540. Ebu—Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Ljudi su kao metali; najbolji u islamu su bili najbolji u doba džalihijeta – ako shvate vjeru. Najbolji ljudi za upravljanje jesu oni koji to najviše izbjegavaju, a najgori ljudi su licemjeri, koji jedni drugima govore jedno, a drugima drugo.”*

(Muttefekun alejhi)

+

260. O zabrani laži

مَّا يَلْفِظُ مِن قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

Allah, džellešanuhu, kaže:

“I ne povodi se za onim što ne znaš!”

(El-Isra´, 36)

1542. Abdullah b. Mes´ud, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Istina vodi dobročinstvu, a dobročinstvo vodi u Džennet, i čovjek govori istinu, sve dok se kod Allaha ne upiše u istinoljubivim. Laž vodi u razvrat, a razvrat vodi u Džehemnnem, i čovjek laže sve dok se kod Allaha ne upiše lažljivcem.”*

(Muttefekun alejhi)

262. O podsticanju na povjeravanje svega što se govori ili prenosi

1547. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Dovoljno je čovjeku laži da priča sve što čuje.”*

263. Lažno svjedočenje je najstrožije zabranjeno

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَٱجۡتَنِبُواْ قَوۡلَ ٱلزُّورِ

“Klonite se lažnog govora.”

(El-Hadž, 30)

وَٱلَّذِينَ لَا يَشۡهَدُونَ ٱلزُّورَ

“I oni koji ne svjedoče lažno.”

(El-Furkan, 72)

1550. Ebu-Bekr, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Hoćete li da vam kažem koji je grijeh najveći?” “Hoćemo”, odgovorismo, a on reče: “Pripisivanje druga Allahu i neposlušnost prema roditeljima.” Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, bio je naslonjen, potom se uspravi pa reče: “I lažno svjedočenje!” i neprestano je to ponavljao dok nismo rekli: ´Da hoće ušutjeti.´”*

264. Zabranjeno je poimenično proklinjati nekog čovjeka, ili životinju

1555. Prenosi Ibni Mes´ud, r.a., i kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Nije mu´min klevetnik, niti proklinjac, niti nepristojan niti bestidan.”*

(Tirmizi-hasen)

266. Bezrazložno vrijeđanje muslimana je zabranjeno

Allah, džellešanuhu, kaže:

وَٱلَّذِينَ يُؤْذُونَ ٱلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ بِغَيْرِ مَا ٱكْتَسَبُوا۟ فَقَدِ ٱحْتَمَلُوا۟
بُهْتَٰنًا وَإِثْمًا مُّبِينًا

"A oni koji vjernike i vjernice vrijeđaju, a oni to ne zaslužuju, tovare na sebe kletvu i očiti grijeh."

(El-Ahzab, 58)

1560. Prenosi Ebu Zerr, r.a., da je čuo Allahovog Poslanika, sallallahu ´alejhi ve selleme, da kaze: *"Neće optužiti čovjek čovjeka za griješenje ili kufr, a da se to neće na njega vratiti, ako taj optuženi nije takav."*

(Buhari)

268. O zabrani uznemiravanja drugih

1565. Abdullah b. ´Amr b´As, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao. *"Musliman je onaj od čijeg su jezika i ruku sigurni drugi muslimani, a muhadžir je onaj koji napusti ono što je Allah zabranio."*

269. O zabrani međusobne mržnje, prekidanja veza i izbjegavanja

1568. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Vrata Dženneta se otvaraju svakoga ponedeljka i četvrtka, i oprosti se svakom robu koji Allahu ne pripisuje druga, izuzev onoga ko je zavađen sa svojim bratom muslimanom. Tada se kaže: ´Sačekajte ovu dvojicu dok se izmire, sačekajte ovu dvojicu dok se izmire!"*

270. O zabrani zavidnosti

أَمْ يَحْسُدُونَ ٱلنَّاسَ عَلَىٰ مَآ ءَاتَىٰهُمُ ٱللَّهُ مِن فَضْلِهِۦ ۖ

Allah, džellešanuhu, kaže:

"Zar ljudima zavide na onome što im je Allah iz obilja svoga darovao."

(En-Nisa´, 54)

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلْفَلَقِ مِن شَرِّ مَا خَلَقَ وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ وَمِن شَرِّ ٱلنَّفَّٰثَٰتِ فِى
ٱلْعُقَدِ وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ

“ Reci: ´Utičem se Gospodaru svitanja od zla onoga što On stvara, i od zla mrkle noći kada razastire tmine, i od zla onih koje pušu u uzlove (prave sihrove), i od zla zavidljivca kad zavist ne krije.”

(El-Falaq, 1-5)

1569. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Čuvajte se zavisti, jer zavist uništava dobra djela, kao što vatra uništava drva.”*

(Ebu-Davud)

271. O zabrani uhođenja i prisluškivanja razgovora ljudi koji to ne žele

1570. Ebu-Hurejre, r.a., pripovjeda da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Čuvajte se sumnjičenja, jer je sumnjičenje najlažniji govor. Nemojte prisluškivati, nemojte špijunirati, ne budite egoisti, nemojte zavidjeti jedni drugima, nemojte se međusobno mrziti, nemojte jedni drugima okretati leđa, budite braća, o, Božiji robovi, kao što vam je On naredio. Musliman je muslimanu brat i on mu ne čini nepravdu; ne ponižava ga i ne prezire. Bogobojaznost je ovdje, bogobojaznost je ovdje – i pokaza na svoje grudi. Dovoljno je čovjeku zla da prezire svog brata muslimana. Svakom muslimanu zabranjena je krv, čast i imetak drugog muslimana. Allah ne gleda u vaša tijela niti u vaše likove, nego gleda u vaša srce i vaša djela.”*

272. Zabranjeno je loše misliti o muslimanima, bez prihvatljivog opravdanja

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱجْتَنِبُوا۟ كَثِيرًا مِّنَ ٱلظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ ٱلظَّنِّ إِثْمٌ

Allah, dželletšanuhu, kaže:

“O vjernici, klonite se mnogih sumnjičenja, neka sumnjičenja su zaista grijeh.

(El-Huđurat, 12)

1573. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *“Čuvajte se sumnji, jer sumnje su najlažnije pomisli.”*

273. O zabrani podcjenjivanja muslimana

Allah, dželletšanuhu, kaže:

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا يَسۡخَرۡ قَوۡمٞ مِّن قَوۡمٍ عَسَىٰٓ أَن يَكُونُواْ خَيۡرٗا مِّنۡهُمۡ وَلَا نِسَآءٞ مِّن نِّسَآءٍ عَسَىٰٓ
أَن يَكُنَّ خَيۡرٗا مِّنۡهُنَّۖ وَلَا تَلۡمِزُوٓاْ أَنفُسَكُمۡ وَلَا تَنَابَزُواْ بِٱلۡأَلۡقَٰبِۖ بِئۡسَ ٱلِٱسۡمُ

“ O vjernici, neka se muškarci jedni drugima ne rugaju; možda su oni bolji od njih, a ni žene drugim ženama; možda se one bolje od njih. I ne kudite jedni druge i ne nazivajte jedni druge ružnim nadimcima! A oni koji se ne pokaju, sami sebi čine nepravdu.”

(El-Hudžurat, 11)

1274. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *»Dovoljno je čovjeku grijeha da potcjjenjuje svoga brata muslimana.«*

(Muttefekun alejhi)

274. O zabrani iskazivanja zluradosti zbog nesreče muslimana

Uzvišeni Allah, džellešanuhu, kaže:

إِنَّ ٱلَّذِينَ يُحِبُّونَ أَن تَشِيعَ ٱلۡفَٰحِشَةُ فِي ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَهُمۡ عَذَابٌ أَلِيمٞ فِي ٱلدُّنۡيَا وَٱلۡأٓخِرَةِۚ

»One koji žele da se među vjernicima širi razvrat, čeka kazna i na ovom i na budućem svijetu«

(En-Nur, 19)

1577. Vail b. Esja´, r.a.. prenosi: *»Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, rekao je ´Ne raduj se nesreći drugog, jer možda se njemu Allah smiluje, a tebe iskuša!´«*

(Tirmizi, hasen)

276. O zabrani prevare i obmanjivanja

1579. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, rekao: *»Ne pripada nama onaj ko se protiv nas oružjem bori, i ne pripada nama onaj ko za nas vara.«*

(Muslim)

277. O zabrani prevare

(Muslim)

Uzvišeni Allah, džellešanuhu, kaže:

وَأَوْفُوا۟ بِٱلْعَهْدِ ۖ إِنَّ ٱلْعَهْدَ كَانَ مَسْـُٔولًا

»I ispunjavaje obavezu, jer će se za obavezu zaista odgovarati!«

(El-Isra´, 34)

1587. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, rekao: *»Uzvišeni Allah poručuje: ´Ja ću na Sudnjem danu biti protivnik trojici ljudi: čovjeku koji zada riječ, zaklinjući se u Moje ime, pa prevari; onome ko slobodnog čovjeka proda kao roba, pa potroši te pare; i čovjeka koji ne dadne platu iznajmljenom radniku koji mu završi ugovoreni posao.´«*

(Buhari)

278. O zabrani vrijeđanja zbog udjeljene sadake

Uzvišeni Allah, džellešanuhu, kaže:

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تُبْطِلُوا۟ صَدَقَـٰتِكُم بِٱلْمَنِّ وَٱلْأَذَىٰ

»O vjernici, ne poništavajte udijeljenu milostinju prigovaranjem i uvredama.«

(El-Bekare, 264)

1588. Ebu-Zerr, r.a., Pripovjeda da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, tri puta ponovio riječi:

»Na sudnjem danu Allah neće razgovarati s tri vrste ljudi, niti će ih pogledati, niti od grijeha očistiti, nego će ih žestoko kazniti.«

Ebu-Zerr reče: *»Izgubljeni su i propali! A ko su oni, Allahov poslaniče?«*

»Onaj ko nosi dugu odjeću iz oholosti, onaj ko vrijeđa za udjeljenu sadaku, i onaj ko prodaje roba, lažno se zaklinjući.«

(Muslim)

279. Zabrana hvalisanja i ugnjetavanja

Uzvišeni Allah, džellešanuhu, kaže:

إِنَّمَا ٱلسَّبِيلُ عَلَى ٱلَّذِينَ يَظْلِمُونَ ٱلنَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي ٱلْأَرْضِ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

»A odgovarat će oni koji ljude tlače i bez ikakva osnova red na zemlji remete, njih čeka bolna patnja.«

(Eš-Šura, 42)

1589. Rijad b. Himar, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, rekao: *»Uzvišeni Allah mi je objavio da vi jedan drugom budete ponizni pa da niko nikoga ne ugnjetava i da se ni jedan ne hvališe nad drugim.«*

280. Zabranjeno je izbjegavati brata muslimana duže od tri dana izuzev ako radi bid´ate ili javno griješi

Uzvišeni Allah, džellešanuhu, kaže:

وَلَا تَعَاوَنُوا۟ عَلَى ٱلْإِثْمِ وَٱلْعُدْوَٰنِ

»I ne pomažite jedni drugim u griješenju i neprijateljstvu.«

(El-Maide, 2)

1597. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, rekao: *»Nije dozvoljeno vjerniku izbjegavati brata vjernika duže od tri dana. Ako prođu tri dana, neka ga potraži i nazove mu selam, pa ako primi selam imaju podjenaku nagradu, a ako ne primi selam, snosit će grijeh, dok je onaj koji je nazvao selam tim činom prestao izbjegavati brata muslimana.«*
(Ebu-Davud, hasen)

281. Zabranjeno je dvojici da se bezrazložno sašaptavaju u prusustvu trečeg, bez njegove saglasnosti. Isti propis je kada razgovaraju jezikom nerazumnjivim za trečeg

Uzvišeni Allah, džellešanuhu, kaže:

إِنَّمَا ٱلنَّجْوَىٰ مِنَ ٱلشَّيْطَٰنِ

»Sašaptavanje je šejtanski posao.«

(El-Mudžadele, 10)

1599. Prenosi Ibni Mes´ud, r.a., i kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *"Kada budete trojica neka se ne sašaptavaju dvojica mimo trečeg dok se ne pomiješate sa ljudima, zato što ga to rastuzuje."*

(Muttefekun alejhi).

282. Zabranjeno je bez vjerskog razloga, prekomjerno kažnjavati ženu, dijete, slugu i životinje!

Uzvišeni Allah, džellešanuhu, kaže:

وَبِٱلْوَٰلِدَيْنِ إِحْسَٰنًا وَبِذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ وَٱلْذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْجَارِ ٱلْجُنُبِ وَٱلصَّاحِبِ بِٱلْجَنۢبِ
وَٱبْنِ ٱلسَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُكُمْ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا

»A roditeljima dobročinstvo činite, i rođacima, i siročadi, i siromasima, i komšijama bližnjim i komšijama daljnjim, i drugovima, i putnicima namjernicima, i onima koji su u vašem posjedu. Allah, zaista, ne voli one koji se ohole i hvališu.«

(En-Nisa´, 36)

1600. Ibn-Omer, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, rekao. *»Jedna žena je bačena u Džehennem zbog mačke. Zatvorila ju je sve dok nije krepala. Niti ju je hranila, niti pojila, niti pustila da traži insekte po zemlji.«*

(Muttefekun alejhi)

1606. Hišam b. Hakim b. Hizam, r.a., pripovjeda: *»Putujući kroz Siriju, vidio sam grupu povezanih seljaka koji su stajali na sunčevoj žezi i kojim su po glavi sipali ulje. ´Šta to radite? ´ upitao sam ih. ´Kažnjavamo ih zato što nisu platili porez´ odgovoriše. Zaklinjem se da sam čuo Allahovog Poslanika, sallallahu ´alejhi ve selleme, kada je rekao: ´Allah će kazniti one koji ljude kažnjavaju na ovom svijetu!´ Poslije sam otišao namjesniku i zatražio da ih puste, što je on i učinio.«*

(Muslim)

283. O zabrani kažnjavanja životinja spaljivanjem u vatri, pa čak i kada je riječ o mravu i slično

1610. Ibn-Mes´ud, r.a., pripovjeda: *»Na jednom putovanju, dok se Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, udaljio, ugledali smo pticu sa dva ptičeta i uzeli joj ptičad. Ptica je kružila iznad nas i kada se Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, vratio, upita: ´Ko je rastužio ovu pticu? Vratite joj ptičad!´ Zatim kada je ugledao spaljen mravinjak, zapita: ´Ko je ovo spalio?´ ´Mi´ odogovorismo. ´Samo je Gospodaru vatre dozvoljeno kažnjavati vatrom´ reče nam.«*
(Ebu-Davud, sahih)

284. Onome ko može isplatiti dug, zabranjeno je odugovlačenje isplate duga, kada to zatraži

Uzvišeni Allah, džellešanuhu, kaže:

إِنَّ ٱللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَن تُؤَدُّوا۟ ٱلْأَمَـٰنَـٰتِ إِلَىٰٓ أَهْلِهَا

»Allah vam naređuje da povjerene stvari vratite njihovim vlasnicima.«
(En-Nisa´, 58)

1611. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, rekao: *»Odugovlačenje imućne osobe s otplatom duga je nasilje. A ako dužnik prebaci dug na drugu imućnu osobu koja njemu duguje, neka to zajmodavac prihvati.«*
(Muttefekun alejhi)

286. O strogoj zabrani trošenja imetka siročadi

Uzvišeni Allah, džellešanuhu, kaže:

إِنَّ ٱلَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَٰلَ ٱلْيَتَـٰمَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِى بُطُونِهِمْ نَارًا ۖ وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا

»Oni koji bez ikakva prava troše imetke siročadi, uistinu troše ono što će ih u vatru dovesti, i oni će u ognju gorjeti.«
(En-Nisa´, 10)

1614. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, rekao: *«Klonite se sedam teških grijeha! ´A koji su to, allahov Poslaniče?´ upitaše. ´Pripisivanje druga Allahu, sihr, ubijanje nedužne osobe, uzimanje kamate, bespravno trošenje imetka siročadi, bježanje s bojnog polja i potvaranje za blud čestitih žena i bezazlenih vjernica.´«*

287. O zabrani uzimanja kamate

Uzvišeni Allah, džellešanuhu, kaže:

ٱلَّذِينَ يَأْكُلُونَ ٱلرِّبَوٰا۟ لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ ٱلَّذِى يَتَخَبَّطُهُ ٱلشَّيْطَٰنُ مِنَ ٱلْمَسِّ ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوٓا۟ إِنَّمَا ٱلْبَيْعُ
مِثْلُ ٱلرِّبَوٰا۟ ۗ وَأَحَلَّ ٱللَّهُ ٱلْبَيْعَ وَحَرَّمَ ٱلرِّبَوٰا۟ ۚ فَمَن جَآءَهُۥ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّهِۦ فَٱنتَهَىٰ فَلَهُۥ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُۥٓ إِلَى ٱللَّهِ ۖ وَمَنْ عَادَ
فَأُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ يَمْحَقُ ٱللَّهُ ٱلرِّبَوٰا۟ وَيُرْبِى ٱلصَّدَقَٰتِ ۗ
يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَذَرُوا۟ مَا بَقِىَ مِنَ ٱلرِّبَوٰٓا۟ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ

»Oni koji se kamatom bave, dići će se iz kabura, kao što će se dići onaj koga je šejtan dodirom izbezumio, zato što su govorili: ´Kamata je isto što i trgovina!´ A Allah je dozvolio trgovinu, a zabranio kamatu. Onoga do koga dopre poruka Gospodara njegova – pa se okani, njegovo je ono što je prije stekao, njegov slučaj će Allah rješavati; a oni koji opet to učine, će biti stanovnici Džehennema u njemu će vjčno ostati. Allah uništava kamate, a umnožava sadake. Allah ne voli ni jednog nevjernika, griješnika. Oni koji vjeruju i čine dobra dijela, i namaz obavljaju i zekat daju, čeka nagrada kod Gospodara njihova i ničega se oni neće bojati i ni za čim neće tugovati. O vjernici, bojte se Allaha, i od ostatka kamata odustanite, ako ste pravi vjernici.«

(El-Bekara, 275-278)

1615. Ibn-Mes´ud, r.a., prenosi: *»Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, prokleo je onoga ko kamatu uzima i onoga ko je daje.«*

U Tirmizijevom predanju se još dodaje: *»I svjedoke i onoga ko zapisuje.«*

(Muslim)

288. O zabrani licemjerja

Uzvišeni Allah, džellešanuhu, kaže:

وَمَآ أُمِرُوٓاْ إِلَّا لِيَعۡبُدُواْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ حُنَفَآءَ

»A naređeno im je da se samo Allahu klanjaju, da Mu iskreno, kao vjernici, vjeru ispovjedaju.« (El-Bejjine, 5)

1617. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je čuo Allahovog Poslanika, sallallahu ´alejhi ve selleme, kada kaže: »na Sudnjem danu će prvo biti presuđeno čovjeku koji je poginuo kao šehid na Allahovom putu. Allah će mu pokazati sve blagodati, čovjek će ih potvrditi, pa će ga Allah zapitati: 'Šta si učinio sa blagodatima?' 'Borio sam se na Tvome putu, dok nisam poginuo', odgovorit će. 'Lažeš! Borio si se da kažu: 'Kako je hrabar!' I eto rekli su', reći će Allah. Zatim će narediti da ga naglavačke bace u vatru Džehennema.

I čovjeka-učenjaka, koji je podučavao druge, i mnogo učio Kur'an, Allah će podsjetiti na sve blagodati i on će ih potvrditi i Allah će ga zapitati: 'Što si učinio sa blagodatima?' 'U Tvoje ime sam učio, podučavao druge i učio Kur'an!', reći će on. 'Lažeš! Učio si nauku da ti drugi kažu:´ 'Što je učen!' I učio si Kur'an, da bi govorili: 'Mnogo uči!' 'I eto, hvalili su te!', reći će Allah. Zatim će zapovijediti da ga naglavačke bace u Džehennem.«

(Muslim)

290. O zabrani gledanja u stranu ženu i lijepog dječaka, bez vjerski opravdanog razloga

Uzvišeni Allah, džellešanuhu, kaže:

قُل لِّلۡمُؤۡمِنِينَ يَغُضُّواْ مِنۡ أَبۡصَٰرِهِمۡ

»Reci vjernicima neka obore poglede svoje.«

(En-Nur, 30)

1623. Ebu Se'id el-Hudri, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, rekao: *»Čuvajte se sjedenja po javnim putevima!« »Allahov Poslaniče, nama je potrebno da se tu okupljamo i razgovaramo«, rekoše. »Ako se tu već morate sakupljati, onda dadnite putu njegovo pravo!« »A što je pravo puta, Allahov Poslaniče?« »Obaranje pogleda, neuznemiravanje drugih, odvraćanje selama i naređivanje dobra, a odvraćanje od zla.«*

(Muttefekun alejhi)

1627. Ebu-Se'id, , r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, rekao: *»Nije dozvoljeno muškarcu da gleda u stidni dio tijela drugog muškarca, niti je dozvoljeno ženi da gleda u stidni dio tijela druge žene; i nije dozvoljeno muškarcu da spava sa muškarcem, a ženi sa ženom, pod jednim pokrivačem.«*

(Muslim)

291. Zabranjeno je osamiti se sa ženom koja nije bliža rodbina.

Uzvišeni Allah kaže:

وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَٰعًا فَسْـَٔلُوهُنَّ مِن وَرَآءِ حِجَابٍ

»A ako od njih nešto tražite, tražite to iza zastora.«

وَلَا تَقْرَبُوا۟ ٱلزِّنَىٰٓ ۖ إِنَّهُۥ كَانَ فَٰحِشَةً وَسَآءَ سَبِيلًا

(El-Ahzab, 33)

“I ne priblizavajte se bludu, jer to je razvrat i ružan li je to put.”

(El-Isra, 32)

1628. 'Ukbe b. 'Amir, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, rekao: *»Čuvajte se osamljivanja sa ženama koje vam nisu bliža rodbina!« Jedan ensarija zapita: »A mužev brat?« »Mužev brat je kao smrt.«*

(Muttefekun alejhi)

1629. Ibn-'Abbas, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, rekao: *»Muškarcu nije dozvoljeno da se osami sa stranom ženom, osim u prisustvu njenog bližeg rođaka (mahrema).«*

(Muttefekun alejhi)

1630. Burejdah, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, rekao: *»Zabranjene su žene mudžahida onima koji nisu izašli u borbu, kao što su im zabranjene i njihove majke. Kada oni koji ostaju kod kuće, preuzmu brigu o porodici mudžahida, pa ga iznevjere, stajat će na Sudnjem danu i uzet će iz njegovih dobrih djela koliko hoće, dok se ne zadovolji.« Zatim se Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, okrenuo nama, pa upita: »A šta mislite?«*

(Muslim)

292. Zabranjeno je muškarcima da oponašaju žene, a ženama muškarce – u odijevanju, hodu i slično.

Prema drugom predanju: »Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, prokleo je muškarce koji oponašaju žene i žene koje oponašaju muškarce.«

293. Zabranjeno je oponašati šejtana i nevjernike!

1635. Ibn-Omer, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, rekao: *»Ne jedite i ne pijte lijevom rukom, jer šejtan jede i pije lijevom rukom.«*

(Muslim)

295. Zabranjeno je obrijati samo jedan dio glave, a jedino je muškarcima dozvoljeno obrijati cijelu glavu.

1639. Ibn-Omer, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, ugledao dječaka kome su obrijali samo jedani dio glave. Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, zabranio im je to, rekavši: *»Ili mu obrijte cijelu glavu ili je ne dirajte!«*

296. O zabrani ženama da upliću tuđu kosu u svoju; i zabrani tetoviranja i oštrenja zuba

Uzvišeni Allah kaže:

إِلَّا شَيْطَٰنًا مَّرِيدًا لَّعَنَهُ ٱللَّهُ وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا
وَلَأٓمُرَنَّهُمْ فَلَيُبَتِّكُنَّ ءَاذَانَ ٱلْأَنْعَٰمِ وَلَأٓمُرَنَّهُمْ وَلَأٓمُرَنَّهُمْ فَلَيُبَتِّكُنَّ ءَاذَانَ ٱلْأَنْعَٰمِ وَلَأٓمُرَنَّهُمْ
فَلَيُغَيِّرُنَّ خَلْقَ ٱللَّهِ ۚ وَمَن يَتَّخِذِ ٱلشَّيْطَٰنَ وَلِيًّا

»Oni se mimo Allaha ženskim kumirima klanjaju, a ne klanjaju se drugom do šejtanu – prkosniku, prokleo ga Allah! A on je rekao: 'Ja ću se sigurno potruditi da preotmem za sebe određen broj tvojih robova, i navodit ću ih, sigurno, na stranputice, i primamljivat ću ih, sigurno, lažnim nadama, i sigurno ću im zapovjedati, pa će stoci uši rezati; i zaista ću im narediti, pa će stvorenja Allahova mijenjati'« (En-Nisa' 117-119)

1645. Ibn-Mes'ud, r.a., jedne prilike reče: *»Allah je prokleo žene koje se tetoviraju i koje tetoviraju, i žene koje čupaju obrve i stanjuju zube, uljepšavajući se, i tako mijenjaju izgled koji Allah daje stvorenjima!«*

Kada mu je jedna žena prigovorila zbog toga, on joj odgovori: *»A zašto da ne proklinjem onoga koga je prokleo Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi ve selleme, i čije je prokletstvo u Allahovoj Knjizi?* Uzvišeni Allah kaže: **'Ono što vam Poslanik da – to prihvatite, a ono što vam zabrani – ostavite!'« (El-Hašr, 59)**

(Muttefekun alejhi)

299. O pokuđenosti čišćenja iza nužde desnom rukom i doticanja tih mjesta desnom rukom bez opravdanih razloga

1648. Prenosi Ebu Katade r.a., da je Vjerovjesnik, sallallahu ´alejhi ve selleme, rekao: *“Kada mokri neko od vas neka nipošto ne uzima svoj organ desnom rukom i neka se ne pere (iza nužde) desnom rukom i neka ne puše u posudu.”*

(Muttefekun alejhi)

302. O zabrani naricanja za umrlim, udaranja po obrazima, deranja odjeće, čupanja kose, brijanja glave, jadikovanja i kukanja.

1658. Ibn-Mes’ud r.a., prenosi da je Allahov Poslanik sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: »Ne pripada nama onaj koji se udara po obrazima, dere odjeću i nariče kao u džahilijetu!«

(Muttefekun Alejhi)

303. O zabrani posjećivanja vračeva, astrologa, gatara, bacača graha, piljaka, ječma i tome slično

1668. Prenosi Aiša, r.a., i kaze: *“Pitali su ljudi Allahovog Poslanika, sallallahu ´alejhi ve sellem, o gatarima pa im reče: ´Oni nisu ništa, a onda rekoše: ´O Allahov Poslaniče, sallallahu ´alejhi ve sellem, - Oni nam ponekada nešto kazuju pa se tako i desi, pa reče Resullullah sallallahu ´alejhi ve selleme: ´To je riječ istine koju džinn uhvati, pa je došapće u uho svoga prijatelja, te oni sa njom pomiješaju stotinu laži.”*

(Muttefekun alejhi)

1669. Prenosi Safijja bintu Ubejd, od neke Vjerovjesnikove žene, r.a., od Vjerovjesnika, sallallahu ´alejhi ve selleme, da je rekao: *“Ko ode predskazivaču pa ga pita o nečemu te mu povjeruje neće mu biti primljen namaz četrdeset dana.”*

(Muslim)

1670. Kabis b. Muharik, r.a., kazuje da je čuo Allahovog Poslanika sallallahu ´alejhi veselleme, kada je rekao: *»U idolatriju spada proricanje sudbine, gatanje iz leta ptice i bacanje piljaka.«*

(Ebu-Davud sa hasen senedom)

304. O zabrani zloslutnje

1677. 'Uverb 'Amir, r.a., priča da je neko pred Allahovim Poslanikom, sallallahu ´alejhi veselleme, spomenuo zle predznake, na što je on rekao: *»Od svega su najbolji dobri predznaci, ali nikakvi loši predznaci ne mogu spriječiti muslimana. Ako ugledate nešto neugodno, proučite: 'Gospodaru moj, samo Ti daješ dobro, samo Ti zaštićuješ od zla, i samo Tebi pripadaju vlasti i moć.'«*

(Ebu-Davud sa hasen senedom)

305. O zabrani slikanja životinja na prostirkama, kamenu, odjeći, novcu, jastucima i sl., o zabrani slikanja likova na zidovima, pokrivačima i odjeći i o naredbi uništavanja likova

1678. Ibn-Omer, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: *»Na Sudnjem danu će biti kažnjeni oni koji prave likove. Reći će im se: 'Oživite ono što ste pravili!'«*

(Muttefekun alejhi)

1684. Ebu-Talha, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: *»Meleki ne ulaze u kuću u kojoj se nalazi pas ili slika.«*

(Muttefekun alejhi)

306. O zabrani držanja pasa, osim za lov, čuvanje stoke i usjeva

1689. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: *»Ko bude držao psa, osim u svrhu čuvanja stoke i usjeva, svaki dan će mu nagrada za dobra djela biti umanjivana koliko brdo Uhud (kirat).«*

U Muslimovom predanju još se kaže: *»Ko bude posjedovao psa, osim psa za lov ili čuvanje stoke ili usjeva, nagrada će mu svaki dan biti umanjivana za dva kirata.*

311. Zabranjen je ulazak u džamiju, izuzev u nuždi, onome ko jeo luk, prasu ili nešto slično što ima neprijatan miris, prije nego što mirisa potpuno nestane

1703. Džabir, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: *»Ko jede luk, ili bijeli luk, neka se udalji od nas, ili neka napusti džamiju.« U Muslimovom predanju kaže se: »Ko jede luk, crveni ili bijeli luk ili prasu, neka se ne približava džamiji, jer meleki osjećaju neprijatnost od onoga od čega je ljudi osjećaju.«*

(Muttefekun alejhi)

Ovaj hadis nije ograničen samo na spomenute vrste, već svakako obuhvata sve što uznemirava klanjaće i ima neugodne mirise kao što je duhan, nečiste čarape i sl.

313. Kad nastupi prvih deset dana zul-hidžeta, zabranjeno je onome ko hoće da zakolje kurban da skraćuje svoju kosu, bradu (i ostale dlake) i da obrezuje nokte sve dok ne zakolje svoj kurban

1706. Ummu Seleme, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme,, rekao: *»Kada se pojavi mlađak zul-hidžeta, nije dozvoljeno onome ko namjerava zaklati kurban, da skraćuje svoju kosu, bradu, niti da siječe nokte sve dok ne zakolje kurban.«*

(Muslim)

314. Zabranjeno je zaklinjati se stvorenjima, kao što su Poslanik, Kaba, meleki, nebesa, očevi, život, i dobrota, nečije turbe i emanet

1707. Ibn-Omer, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´alejhi veselleme, rekao: *»Allah vam zabranjuje da se zakunete očevima, a ko hoće da se zakune, neka se zakune Allahom, ili neka šuti.«*

(Muttefekun alejhi)

315. O strogoj zabrani krivokletstva

1712. Ibn-Mes'ud, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: *»Ko se lažno zakune da bi prigrabio imetak muslimana, susrest će Allaha srditog.«*

Zatim nam je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, kao kur'ansku potvrdu proučio:

»Oni koji obavezu svoju prema Allahu i zakletve svoje prodaju za nešto što malo vrijedi – na onom svijetu nikakva dobra neće imati, Allah ih neće ni osloviti niti će na njih pažnju obratiti na Sudnjem danu, niti će ih grijeha očistiti – njih bolna patnja čeka.« (Ali-'Imran, 77)

(Muttefekun alejhi)

318. O pokuđenosti zaklinjanja u trgovini, pa makar zakletva bila istinita

1720. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: *»Zaklinjanje pri prodaji prodaje robu, ali uništava bereket.«*

(Muttefekun alejhi)

326. Zabranjeno je reći muslimanu: »Kafire« (nevjerniče)

1733. Ebu-Zerr, r.a., kazuje da je čuo Allahovog Poslanika, sallallahu ´ajelhi ve selleme, kada je rekao: *»Ko muslimanu kaže 'Kafire!' ili: 'Allahov neprijatelju!', a on, doista, ne bude takav, njegove riječi vratit će se njemu.«*

(Muttefekun alejhi)

331. Zabranjeno je pred muškarcima opisivati ljepotu žena, izuzev iz vjerski opravdanog razloga, poput braka ili slično

1742. Ibn-Mes'ud, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: *»Nije dozvoljeno ženi koja se druži sa nekom ženom, da tu ženu opisuje svome mužu, kao da je on sam gleda.«*

(Muttefekun alejhi)

333. Pokuđeno je reći: »Šta htjede Allah i taj i taj«

1745. Huzejfe b. Jeman, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: »Nemojte govoriti: 'Šta htjedne Allah i šta htjedne taj i taj!', nego recite: 'Šta htjedne Allah, a zatim šta htjedne taj i taj.'«

(Ebu-Davud, sahih)

342. Zabranjeno je obavljati namaz okrenut prema kaburu

1757. Ebu-Mersed Kennaz b. Husajn, r.a., prenosi da je čuo Allahovog Poslanika, sallallahu ´ajelhi ve selleme, kada je rekao: »Ne klanjajte prema kaburima i ne sjedajte na njih!«

(Muslim)

343. Zabranjeno je prolaziti ispred onoga ko klanja

1758. Ebu-Džuhejn Abdullah b. Haris b. Simme el-Ensari prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao »Kada bi znao koliki grijeh čini onaj koji prolazi ispred klanjača, bilo bi mu bolje da sačeka četredeset (dana, mjeseci ili godina) nego da prođe ispred njega.«

(Muttefekun alejhi)

347. Zabranjeno je sjediti na kaburu

1766. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: »Bolje vam je da sjednete na žeravicu, da vam pogori odjeću i da vas opprži nego da sjednete na kabur.«

(Muslim)

348. O zabrani ukrašavanja kabura i zidanja na njima

1767. Džabir, r.a. kazuje: »Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, zabranio je ukrašavanje kabura, sjedanje i zidanje na kaburima.«

(Muslim)

353. Pokuđeno je privilegovati neku djecu nad drugom kada su u pitanju pokloni

1773. Nu'man b. Bešir, r.a., pripovjeda da ga je otac doveo Allahovom Poslaniku, sallallahu ´ajelhi ve selleme, i rekao mu: *»Ovome sinu sam poklonio slugu!« »Jesi li svakom djetetu poklonio isto što i njemu?«, upita ga. »Nisam!«, odgovori mu. »Vrati taj poklon!«, naredi mu Allahov Poslanik, a.s.*

(Muttefekun alejhi)

354. Ženi je zabranjeno da nosi obilježje žalosti za umrlim duže od tri dana, osim za mužem, kada to može nositi četiri mjeseca i deset dana

1774. Zejneba, kći Ebu-Selemea, r.a. kazuje da je posjetila Ummu Habibu, r.a., ženu Allahova Poslanika, a.s. Ona naredi da joj donesu miris od šafrana, njime namirisa djevojčicu, zatim namirisa sebi obraze i reče: *»Tako mi Allaha, nije mi do mirisa, nego sam čula Allahovog Poslanika, sallallahu ´ajelhi ve selleme, kada je rekao sa mimbera: 'Nije dozvoljeno ženi, koja vjeruje u Allaha i onaj svijet, nositi odjeću žalosti duže od tri dana, osim za mužem, kada je može nositi četiri mjeseca i deset dana.'«*

Zejneba dalje nastavlja: *»Zatim sam posjetila Zejnebu, kći Džahšovu, r.a., kada joj je umro brat. Ona je pozvala da joj donesu miris, namirisala se i rekla:'Tako mi Allaha, nije mi do mirisa, nego sam čula Allahovog Poslanika, sallallahu ´ajelhi ve selleme, kada je rekao sa mimbera: 'Nije dozvoljeno ženi, koja vjeruje u Allaha i onaj svijet, da nosi odjeću žalosti duže od tri dana osim za mužem, kada je može nositi četiri mjeseca i deset dana'«*

(Muttefekun alejhi)

355. O zabrani prodaje rezidenta strancima, presretanje trgovaca izvan čaršije, kupovine na kupovinu i prosidbe na prosidbu, izuzev uz pristanak prvog kupca ili prosioca

1778. Ebu-Hurejre, r.a., kazuje: *»Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, zabranio je da rezident prodaje strancu, da se lažni nadmeću u trgovini zbog podizanja cijene, da se muslimani nameću jedan s drugim u kupovini i prosidbi žene i da žena nagovara muža na razvod s njenom inoćom, kako bi joj pripao njen udio.«*

(Muttefekun alejhi)

362. O strogoj zabrani upotrebe sihra (crne magije)

Uzvišeni Allah, dželləšanuhu, kaže:

وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَـٰنُ وَلَـٰكِنَّ ٱلشَّيَـٰطِينَ كَفَرُوا۟ يُعَلِّمُونَ ٱلنَّاسَ ٱلسِّحْرَ

“A Sulejman nije bio nevjernik-šejtani su nevjernici, jer ljude uće sihru.”

(El-Bekare, 102)

1793. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: »Klonite se sedam velikih grijeha!« »A koji su to grijesi?«, upitaše ga, a on reče: »Pripisivanje druga Allahu, sihr, bespravno ubijanje onoga koga je Allah zabranio ubiti, uzimanje kamata, otimanje imetka siročadi, bježanje s bojnog polja i potvaranje za blud čednih i bezazlenih vjernica.«

(Muttefekun alejhi)

364. Zabranjeno je upotrebljavati zlatno i srebreno posuđe za jelo, piće, pranje i za druge svrhe

1796. Huzejfe, r.a., kazuje: »Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, zabranio nam je da oblačimo svilu i brokat i da pijemo iz zlatnog i srebrenog posuđa. Tada je rekao: 'To je za nevjernike na ovom, a za vjernike na ovom svijetu.'«

(Muttefekun alejhi)

368. Opomena onima koji krše zabrane Uzvišenog Allaha i Njegovog Poslanika, sallallahu ´alejhi ve selleme

فَلْيَحْذَرِ ٱلَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِۦٓ أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

Uzvišeni Allah, džellešanuhu, kaže:

“Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Poslaniikovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih kazna bolna ne zadesi”

(En-Nur, 63)

370. O raznovrsnim predanjima i događajima

1834. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: »Nije dozvoljeno vjerniku da ga zmija ujede dva puta iz iste rupe.« (t.j. da dva puta pada u istu grešku)

(Muttefekun alejhi)

1835. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: *»S tri vrste ljudi Allah neće razgovarati na Sudnjem danu; niti će ih pogledati niti očistiti od grijeha, nego će ih žestoko kazniti: onoga ko u pustinji ima dovoljno vode, pa je uskrati putniku, onoga ko proda neku robu poslije ikindije, obmanjujući kupca zakletvom u Allaha da je kupljena po to i to, pa kupac povjeruje; i čovjeka koji da prisegu na vjernost vladaru (imamu) radi ovosvjetske koristi, pa ako mu da čemu se nadao – bude vjeran, a ako mu ne da – iznevjeri ga.«*

(Muttefekun alejhi)

1851. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: *»Ljudi, Allah je dobar i prima samo dobro. Allah je vjernicima naredio ono što je naredio poslanicima kada je rekao:*

'O poslanici, jedite dozvoljena i lijepa jela, i dobra djela činite'

(El-Mu'minum, 51)

'O vjernici, jedite dozvoljena i lijepa jela koja samo vam podarili'

(El-Bekara, 172)

Zatim je govorio o čovjeku raščupane kose i prašnjavom od dugog putovanja, koji diže ruke nebu moleći 'Gospodaru moj, Gospodaru moj!' A hrana mu je haram, piće mu je haram, odjeća mu je haram i hranjen je haramom! Kako mu dova onda može biti primljena?«

(Muslim)

1852. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: *»S tri vrste ljudi Allah neće razgovarati na Sudnjem danu; niti će ih pogledati niti očistiti od grijeha, nego će ih žestoko kazniti: starca bludnika, vladara lašca i ohologsiromaha.«*

(Muslim)

371. O istigfaru (traženju oprosta od Allaha)

Uzvišeni Allah, džellešanuhu, kaže:

وَٱسْتَغْفِرْ لِذَنۢبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ

»Traži oprosta za svoje grijehe i za vjernike i za vjernice.«

(Muhammed, 19)

وَمَن يَعْمَلْ سُوٓءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُۥ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ ٱللَّهَ يَجِدِ ٱللَّهَ غَفُورًا رَّحِيمًا

»A onaj ko zlo učini, ili se prema sebi ogriješi, pa poslije zamoli Allaha da mu oprosti vidjet će da Allah prašta i da je milostiv!«

(Ali-´Imran, 15-17)

1870. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: *»Tako mi Allaha, svakog dana molim Allaha za oprost i pokajem se više od sedamdeset puta!«*

(Muslim)

O nagradi koju je Allah pripremio vjernicima u Džennetu

يَٰعِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ ٱلْيَوْمَ وَلَآ أَنتُمْ تَحْزَنُونَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا وَكَانُوا۟ مُسْلِمِينَ
ٱدْخُلُوا۟ ٱلْجَنَّةَ أَنتُمْ وَأَزْوَٰجُكُمْ تُحْبَرُونَ يُطَافُ عَلَيْهِم بِصِحَافٍ مِّن ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ
وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ ٱلْأَنفُسُ وَتَلَذُّ ٱلْأَعْيُنُ وَأَنتُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ
وَتِلْكَ ٱلْجَنَّةُ ٱلَّتِىٓ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ لَكُمْ فِيهَا فَٰكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِّنْهَا تَأْكُلُونَ

Uzvišeni Allah, džellešanuhu, kaže:

»Robovi moji, za vas danas straha neće biti niti ćete i za čim tugovati. Oni koji su u ajete Naše vjerovali i poslušni bili, uđite u Džennet, vi i žene vaše radosni! Oni će biti služeni iz posuđa i čaša od zlata, u njemu će biti sve što duše zažele i čime se oči naslađuju, i u njemu ćete vječno boraviti. Eto, to je Džennet koji vam je darovan kao nagrada za ono što ste radili, u njemu će svakovrsnog voća imati od kojeg će neko jesti.«

(El-Zuhruf, 68-73)

1881. Ebu-Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: *»Uzvišeni Allah kaže 'Pripremio sam Mojim dobrim robovima ono što oči nisu vidjele, zašto uši nisu čule, i što nikad nikome nije na um palo!'*

Proučite, ako hoćete ajet:

'I niko ne zna kakve ih skrivene radosti čekaju kao nagrada za njihova djela'«(Es-Sedžda, 17)

(Muttefekun alejhi)

1884. Ibn-Mes'ud , r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: *»Ja znam čovjeka koji će zadnji izaći iz Džehennema i zadni ući u Džennet. Iz vatre će izaći pužući i Allah će mu reći 'Idi, i uđi u Džennet!'*

Kada ode, pričinit će mu se da je pun, vratit će se i reći: 'Gospodaru, Džennet se ispunio!'

Allah će mu opet reći 'Idi, i uđi u Džennet!' Kada ode, pričinit će mu se da je pun, vratit će se i reći: 'Gospodaru, Džennet se ispunio!' 'Idi, i uđi u Džennet!', Allah će mu ponovo reći. 'U njemu ćeš imati deset puta koliko ovaj svijet.' 'Zar mi se rugaš i ismijavaš me, a Ti si Vladar?'«

Prenosilac hadisa dalje kazuje: »Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, nasmija se i ukazaše mu se bijeli zubi, pa reče: 'To je čovjek najnižeg stupnja u Džennetu!'«

(Muttefekun alejhi)

1892. Ebu-Se'id i Ebu-Hurejre, r.a., prenose da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: *»Kada stanovnici Dženneta uđu u Džennet, povikaće melek: 'Vječno živite, nikad nećete umrijeti; vječno budite zdravi, nikada se nećete razboljeti; vječno budite mladi, nikada nećete ostariti; i vječno se naslađujte, nikada nećete biti nesretni!'«*

(Muslim)

1894. Ebu-Se'id el-Hudri, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu ´ajelhi ve selleme, rekao: *»Uzvišeni Allah reći će džennetlijama: 'O džennetlije!', i oni će se odazvati: 'Odazivamo Ti se, Gospodaru, u Tebe je svako dobro!' Allah će ih upitati: 'Jeste li zadovoljni!' 'A kako da ne budemo zadovoljni, Gospodaru, kada si nam dao ono što nisi dao nikome od Tvojih stvorenja!' odgovorit će.*

Onda će im Allah reći: 'Hoćete li da vam dam nešto bolje od toga?' 'A šta može biti bolje od toga?', zapitat će. 'Obasut ću vas svojim zadovoljstvom i nikada se na vas neću više nasrditi!', reći će im Allah.«

(Muttefekun alejhi)